

Budgetunderlag 2025–2027

25
– 27

KULTURRÅDET

Sammanfattning av Kulturrådets förslag

I enlighet med 9 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Statens kulturråd (hädanefter Kulturrådet) lämna ett budgetunderlag till regeringen för budgetåren 2025–2027 senast den 1 mars 2024.

Kulturrådets grunduppgift är att verka för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag och genom andra främjande åtgärder. Uppgiften utgår från de kulturpolitiska målen:

- Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund (hädanefter självständighetsmålet).
- Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet (hädanefter delaktighetsmålet).
- Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling (hädanefter samhällsmålet).

Kulturrådet har inte bara uppdrag kopplade till de kulturpolitiska målen utan också uppdrag och uppgifter som har bäring på andra politikområden. Statens kulturråd ska exempelvis redovisa hur myndigheten samverkar med andra myndigheter och främjandeaktörer för att bidra till genomförandet av strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft. Kulturrådet ska enligt uppdrag i regleringsbrev även redovisa hur myndigheten främjar förutsättningarna för kulturella och kreativa branscher, nationellt och internationellt. Sammantaget medför uppdragens vidd att myndighetens verksamhet finansieras via 7 anslag med olika syften och villkor.

Under 2023 finansierades cirka 40 procent av Kulturrådets totala förvaltningskostnader genom anslag och tillfälliga uppdragsmedel. För att myndigheten långsiktigt ska kunna utveckla sin kunskapsroll, löpande utveckla mer träffsäkra bidrag och bistå regeringen med sakexpertis är avvägningen mellan förvaltningsanslaget och sakanslag avgörande. Med minskade möjligheter att belasta sakanslag med verksamhetskostnader ökar Kulturrådets behov av förvaltningsanslag för arbetet med bidragsgivning, uppföljning och övrigt främjande arbete. En långsiktig finansieringsmodell av Kulturrådets verksamhet, där en omväxling från sakanslag till förvaltningsanslag genomförs, är viktig för att skapa förutsättningar för Kulturrådet att planera lite mer långsiktigt och utveckla verksamhetens effektivitet. Kulturrådet skulle med anledning av det välkomna en extern översyn av myndighetens finansieringsmodell. Det möjliga inordnandet av Konstnärsnämndens verksamhet i Kulturrådet gör frågan ännu mer angelägen.

I Kulturrådets budgetunderlag för budgetåren 2025–2027 presenterar myndigheten tre prioriterade områden med åtgärder: 1) god förvaltning, effektivisering och nödvändig stabilitet, 2) främja kulturlivet lokalt, regionalt och nationellt och 3) internationalisering och internationellt utbyte. Det första området syftar till att stärka och effektivisera Kulturrådets interna arbete genom bland annat en investering i ett nytt digitalt systemstöd. Kulturrådet ser att åtgärden behöver vidtas för att skapa nödvändig stabilitet i interna processer och strukturer för att fortsatt kunna upprätthålla god förvaltning. Åtgärderna som presenteras avser att effektivisera myndighetens ekonomistyrning, ärendehantering och administration – och avser också bidra till förbättrad informationssäkerhet och datahantering. Åtgärden är viktig för att kunna upprätthålla effektivitet vid en eventuell sammanslagning av Kulturrådet och Konstnärsnämnden.

Det andra området – främja kulturlivet lokalt, regionalt och nationellt – syftar till att upprätthålla och stärka kulturlivet och fortsatt främja utvecklingen och utbudet av kultur i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen. Åtgärderna som föreslås avser stärka förutsättningarna i kulturlivets alla led – både genom kultursamverkan och i myndighetens eget arbete mot det fria kulturlivet. Kulturrådets

uppdrag som avser nationella minoriteters kultur och förutsättningar behöver också stärkas och säkras.

Det tredje området – internationalisering och internationellt utbyte – syftar till att främja kulturlivets internationalisering och svensk kulturexport. Åtgärden är av särskild betydelse då kulturlivets internationalisering hämmats av covid-19-pandemin och fortsatt begränsas av det rådande omvärldsläget. Kulturrådet behöver bland annat kunna stärka bidragsgivningen för att möjliggöra det fria kulturlivets internationalisering i större utsträckning. Kulturrådet ser också att ökat utrymme för medfinansiering inom projektet Kreativa Europa behövs för att kulturaktörer bättre ska kunna ta del av andra medel. Åtgärderna bidrar framför allt till kulturpolitikens genomförande men främjar även näringspolitiska intressen och Sverigebildens utomlands. Detta är av särskild vikt i en tid präglad av yttre hot och desinformationskampanjer mot landet.

Under 2029 kommer Sverige tillsammans med Polen att vara värdland för Kulturhuvudstadsåret. Det tredje prioriteringsområdet avser därför också redogöra för den samordning och det förarbete som kommer att behöva finansiella resurser under 2025, 2026 och 2027.

Sammantaget föreslår Kulturrådet följande:

- Att för budgetåren 2025–2027 tilldela myndigheten anslag i enlighet med tabellen på s. 6.
- Att genomföra regleringsändringar i enlighet med förslag i avsnitt 4.
- Att fastställa anslagskrediter enligt avsnitt 6.3.
- Att fastställa räntekontokredit i Riksgälden i enlighet med tabell i avsnitt 6.4.
- Att tilldela en låneram i enlighet med tabell i avsnitt 6.5.
- Att fastställa bemyndiganderam i enlighet med tabell i avsnitt 6.6.

Innehåll

Nuläge och förslag till anslagsförändringar	5
Inledning	5
Förslag till anslagsförändringar	6
1. God förvaltning, effektivisering och nödvändig stabilitet.....	7
1.1 Inledning	7
1.2 Sammanslagning kulturmyndigheter	8
1.3 Förnyelse av digitalt systemstöd för ökad effektivitet och informationssäkerhet	8
1.4 Fritidskort.....	10
1.5 Förbättra Kulturrådets tillgänglighet.....	10
1.6 Kostnader för processföring i domstol	11
2. Främja kulturlivet lokalt, regionalt och nationellt	12
2.1 Inledning	12
2.2 Stärka det fria kulturlivet	13
2.3 Förbättra nationella minoriteters kultur och förutsättningar.....	17
2.4 Regional kulturverksamhet.....	19
3. Internationalisering och internationellt utbyte.....	22
3.1 Inledning	22
3.2 Kulturlivets internationalisering	23
3.3 Kreativa Europa	24
3.4 Kulturhuvudstad 2029	26
3.5 Arctic Arts Summit	27
4. Förslag till regeländringar	28
4.1 Ändringar i regleringsbrev.....	28
4.2 Förordningsändringar.....	28
5. Investeringar och lokalbehov.....	30
6. Finansiella uppgifter.....	31
6.1 Översikt över verksamhetens finansiering.....	31
6.2 Avgifter som disponeras.....	31
6.3 Anslagskredit.....	31
6.4 Räntekontokredit.....	32
6.5 Investeringar och lån i Riksgäldskontoret	32
6.6 Bemyndiganderamar och bemyndigande	34
Referenser.....	37
Bilaga 1. Förteckning av Kulturrådets föreskrifter 1 januari 2024.....	44

Nuläge och förslag till anslagsförändringar

Inledning

Den offentligt finansierade kulturen skapar förutsättningar för ett starkt och fritt kulturliv som är tillgängligt för alla. I ljuset av det ekonomiska läget och i en tid präglad av osäkerhet, klimatförändringar och krig både i vår närmiljö och på andra håll i världen har kulturen en central roll att spela. Situationen i Ukraina utgör ett exempel på det, där scenkonstinstitutioner fortsätter att bedriva verksamhet och det finns en efterfrågan på den offentligt finansierade kulturen i synnerhet bland landets unga.¹ Kulturrådets uppdrag att med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen bidra till kulturens utveckling och tillgänglighet är i ljuset av det mycket viktigt.

Kulturrådets anslag påverkar i vilken utsträckning myndigheten kan bidra till en utveckling i de kulturpolitiska målens riktning. En positiv utveckling av den offentliga finansieringen av kulturen möjliggör ett kulturliv av, med och för alla. Kulturlivets återhämtning efter covid-19-pandemin har påverkats av ovisshet och osäkra framtidsscenarier med anledning av det ekonomiska läget, ökade omvärldspolitiska spänningar och krig.

Till följd av omvärldsläget har den svenska ekonomin gått in i en lågkonjunktur där hög inflation och höga räntor urholkar hushållens köpkraft samtidigt som en svag omvärldsefterfrågan slår mot exportnäringen (SKR 2023, s. 17). Av Konjunkturinstitutets (KI) rapport från september 2023 framgår att lågkonjunkturen med stor sannolikhet fördjupas under 2024 och att det kan dröja till 2026 innan svensk ekonomi åter är i konjunkturrell balans (Konjunkturinstitutet 2023, s. 7–9). Antalet konkurser ökar i näringslivet vilket enligt KI (2023) kan vara en effekt av att omfattande stödåtgärder med anledning av covid-19-pandemin avslutats. Kulturanalys Norden har tidigare varnat för att situationen inom kultursektorn kan utvecklas i samma riktning (SOU 2021:77, s. 57).

Kulturrådets bedömning är att situationen i stora delar av kulturlivet är allvarlig och kan komma att påverkas ytterligare de följande tre budgetåren. Omständigheterna för kulturlivet försvåras dessutom när extraordinära anstånd med skatteinbetalningar nu ska återbetalas. Det kan leda till fortsatt återhållsamhet och svårigheter att skapa kontinuitet och långsiktighet i verksamheter, vilket i sin tur får konsekvenser för politikens genomförande (Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser 2023, s. 6).

Den offentligt finansierade kulturen utmanas ytterligare av kommuners och regioners ekonomiska situation. Sveriges kommuner och regioner (2023) har konstaterat att de flesta regioner kommer att ha stora underskott kommande år. Även många kommuner har en svår ekonomisk situation kopplad till räntekostnader, pensionskostnader och den demografiska utvecklingen. Avsaknaden av både reella och finansiella resurser riskerar att påverka kulturens geografiska infrastruktur negativt. I synnerhet eftersom kultur inte explicit definieras som ett välfärdsområde och därmed riskerar att falla utanför beslutsprocesser som behandlar strategiska vägval för välfärden på statlig, regional och kommunal nivå (Kulturrådet 2023a, s. 7). Därutöver kan minskad köpkraft hos hushållen till följd av det ekonomiska läget, i kombination med förändrade kulturvanor efter covid-19-pandemin bidra till att färre går på teater, konserter, utställningar och annan typ av kultur vilket leder till minskade biljettintäkter.

1. Ukrainsk Cultural Foundation under EU-konferensen "Frihet att skapa" i Umeå den 16–17 februari 2023.

Förslag till anslagsförändringar

Nedanstående tabell är en sammanställning av Kulturrådets föreslagna anslagsförändringar enligt detta avsnitt i relation till aviserade nivåer i Hermes under februari 2024.

Anslag (tkr)	Anslagsförslag		
	2025	2026	2027
UO17 1:1.1 Statens kulturråd			
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	75 571	76 844	78 381
Förslag till anslagsförändringar			
Förnyelse av digitalt systemstöd	6 000	4 500	4 500
Fritidskort	12 000	12 300	0
Förbättra Kulturrådets tillgänglighet	1 000	0	0
Processföring i domstol	3 000	0	0
UO17 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet [...]			
Ap 1. Bidrag till allmän kulturverksamhet			
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	105 143	105 143	105 143
Förslag till anslagsförändringar			
Stärka det fria kulturlivet			
Referensgrupp och jury	4 000	4 000	4 000
Ideella kulturverksamheter	25 000	25 000	25 000
Nationella minoriteters kultur	14 000	14 000	14 000
Internationalisering och internationellt kulturutbyte			
Kulturlivets internationalisering	10 000	10 000	10 000
Kreativa Europa	6 000	6 000	6 000
Kulturhuvudstad 2029	6 000	8 000	10 000
UO17 1:6.1 Bidrag till regional kulturverksamhet			
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	1 645 744	1 650 744	1 620 744
Förslag till anslagsförändringar			
Kompensation Kultursamverkansmodellen *	15 000	15 000	20 000
Arctic Arts Summit	1 000	0	0
UO17 2:2.1 Bidrag till fria scenkonsten [...]			
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	249 098	249 098	254 080
Förslag till anslagsförändringar			
Stärka det fria kulturlivet	50 000	50 000	50 000
UO17 3:1.1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter			
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	203 678	203 678	207 752
Förslag till anslagsförändringar			
Förstärkning av litteraturstödet	6 000	6 000	6 000
UO17 4:4.1 Bidrag till bild- och formområdet			
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	45 608	45 608	46 520
Förslag till anslagsförändringar			
Stärka det fria kulturlivet			
Möjliggöra MU-avtalet	30 000	30 000	30 000

* Kulturrådet förordar i första hand att anslag 1:6 återgår till att årligen räknas upp. I annat fall bör ytterligare medel tillföras till den kompensationsregeringen föreslagit i Proposition 2023/24:1 enligt tabellen. Se avsnitt 2.4.

1. God förvaltning, effektivisering och nödvändig stabilitet

1.1 Inledning

Kulturrådet står inför en svår ekonomisk situation som, om den inte förändras, utmanar myndighetens kapacitet och därmed verksamhetens effektivitet. Detta påverkar i sin tur Kulturrådets möjlighet att bidra till en utveckling i de nationella kulturpolitiska målens riktning.

I dagsläget finansieras Kulturrådets verksamhet till 60 procent genom förvaltningsanslaget, 35 procent genom sakanslag och 5 procent genom externa intäkter. Om Kulturrådets förutsättningar att finansiera verksamheten genom sakanslag försämras så påverkar det myndighetens ekonomiska förutsättningar och utrymme negativt. Kommande år tillkommer nämligen kostnader med anledning av en hyreshöjning, ökade avgifter till statens servicecenter och ökade pensionskostnader om ytterligare 1,5 procent för tjänstepension.

Även om en eventuell sammanslagning av Kulturrådet och Konstnärsnämnden kan bidra till resurseffektivisering på längre sikt, ser Kulturrådet att organisationsförändringen också kommer att belasta verksamhetens ekonomi och medföra ökade kostnader under en övergångsperiod. En redogörelse för behovet av förstärkning vid en sammanslagning finns i Kulturrådets och Konstnärsnämndens åiterrapportering av uppdraget att lämna förslag om organisationsförändring.

Kostnaden för ett eventuellt införande av Konstnärsnämndens verksamhet i Kulturrådet är tidsbegränsad, men de övriga utmaningarna som lyfts i det här avsnittet visar att Kulturrådets finansieringsmodell försvårar möjligheten till långsiktig planering av verksamheten. Den försvårar också nödvändig kontinuitet och kompetensförsörjning. I syfte att stärka Kulturrådets förutsättningar att fullfölja sina uppgifter och uppdrag ser vi behov av att skapa en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för myndigheten, där en omväxling från sakanslag till förvaltningsanslag genomförs. Kulturrådet skulle med anledning av det välkomna en extern översyn av myndighetens finansieringsmodell och en sådan vore ännu mer angelägen om regeringen fattar beslut att inordna Konstnärsnämndens verksamhet i Kulturrådet.

Vi ser en utveckling som går mot att kostnaderna för Kulturrådets verksamhet ökar samtidigt som intäkterna minskar. För att Kulturrådet ska kunna fullgöra sina uppgifter med ett minskat ekonomiskt utrymme krävs en effektivisering av bidragsverksamheten. Arbetet med att effektivisera bidragsverksamheten genom färre utlysningar och bidrag har påbörjats och fortsätter att implementeras under 2025. En förutsättning för effektiviseringen är dock ett nytt digitalt systemstöd (se avsnitt 1:2) som kommer att öka kostnaderna under ett antal år innan en effekthemtagning kan göras.

I Statskontorets (2023a) rapport om snabba myndighetsomställningar framförs att regeringen behöver vara lyhörd inför myndigheters behov av systemlösningar som underlättar automatisering för att möjliggöra effektivitet, i synnerhet när myndigheter snabbt behöver ställa om och ta sig an nya uppgifter och inriktningar. Kulturrådet vill betona att förslaget under avsnitt 1.2 är ännu mer kritiskt om en sammanslagning av myndigheterna blir aktuell eftersom den nya verksamheten ska genomföras med bibehållen eller stärkt kvalitet i Kulturrådet och behöver få ekonomiska förutsättningar att göra det. Åtgärden är också avgörande i arbetet med att förbättra myndighetens informationssäkerhet.

1.2 Sammanslagning kulturmyndigheter

Kulturrådet och Konstnärsnämnden ska svara på det regeringsuppdrag som rör konsekvenser av en sammanslagning av de båda myndigheterna. Om regeringen beslutar att genomföra organisationsförändringen så kommer det att medföra kostnader under 2025 och 2026. I återrapporteringen av uppdraget anger vi ökade kostnader om sammanlagt 10 miljoner kronor för tvåårsperioden. Summan är en uppskattning baserat på information från utfall av tidigare motsvarande förändringar. Det handlar exempelvis om kostnader för Statens servicecenters debiteringar, kostnader kopplade till IT-system, hantering av arkiv-frågor, eventuella ombyggnationer och flytt, kostnader för webbsidor med mera. Då det är svårt att på förhand uppskatta kostnader av det här slaget kan ytterligare medel komma att behövas framgent för detta ändamål.

1.3 Förnyelse av digitalt systemstöd för ökad effektivitet och informationssäkerhet

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Förnyelse av digitalt systemstöd	17	1:1.1	6 000	4 500	4 500	15 000
Summa			6 000	4 500	4500	15 000

1.3.1 Vad innebär åtgärden?

Myndigheten för digital förvaltning (2022) har visat att Sveriges offentliga förvaltning är ojämn i leveransen av digital service jämfört med andra länder. Detta medför att statliga verksamheter inte bedrivs så effektivt och att servicen inte är så enkel och smidig som den skulle kunna vara. Skillnaden mellan servicenivåer mellan olika statliga myndigheter riskerar att leda till olika servicenivåer i hela landet. Den digitala omställningen av den offentliga förvaltningen är därför avgörande för jämlik administration. Statskontoret har också konstaterat att den statliga förvaltningen har stora investeringsbehov de kommande åren, inte minst när det gäller ny teknik och digitala tjänster riktade till landets invånare och andra målgrupper (Statskontoret 2019, s. 41–43; Vinnova 2021a, s. 5–7).

Kulturrådets bedömning, i enighet med Myndigheten för digital förvaltning (2022) och Statskontoret (2019; 2023a), är att investeringar i IT-system för automatiseringar är en förutsättning för att det ska bli möjligt att effektivisera ärendehandläggning. Att just förnya Kulturrådets digitala systemstöd skulle möjliggöra för myndigheten att förbättra de digitala verktyg och system som används för administration, kontroll, bidragsgivning och uppföljningsarbete. Åtgärden skulle också möjliggöra för myndigheten att bättre implementera AI i verksamhetens arbete. Statskontoret har framfört att mer utvecklade och bättre anpassade systemstöd, med fler inslag av till exempel automatiserade kontroller, kan minska manuell ärendehantering och därigenom förbättra förutsättningar för myndigheter att säkerställa korrekta utbetalningar och återbetalningar (Statskontoret 2023b, s. 65). Åtgärden innebär alltså nödvändig effektivisering för att möjliggöra fortsatt god förvaltning, ökad service och nödvändig stabilitet i verksamheten.

1.3.2 Varför behövs åtgärden?

Strukturförändringar av Kulturrådets digitala förvaltning är nödvändiga för att uppnå ökad effektivitet och förbättrad informationssäkerhet. Dessa förändringar har tidigare år behövts nedprioriterats med anledning av att man behövt upprätthålla och serva befintliga omoderna systemstöd. Detta har i sin tur hämmat nödvändig utveckling av verksamhetskritiska system och teknisk infrastruktur och medfört att Kulturrådet inte kan hålla jämna steg med den förändringstakt och säkerhetsstandard som

idag krävs. Att myndighetens ärendemängder och ärendevolymer ökat och fortsatt ligger på höga nivåer har också inneburit att Kulturrådets hantering av data ökat avsevärt.

Givet den snabba tekniska utvecklingen i omvärlden har det blivit omöjligt att utveckla verksamheten utan att också ta hänsyn till hur nya digitala hjälpmedel kan bidra till förbättring (Vinnova 2021b, s. 8–10). Effektiviseringsstrycket på myndigheten ställer krav på att vi har ett systemstöd som möjliggör effektivisering av verksamheten. Det stöd vi har i dagsläget kräver handpåläggningar, som med ett annat system kan tas bort. Upphandlingen och införandet av ett nytt systemstöd medför ökade kostnader under några år innan en hemtagning av effektiviseringen kan göras. Kulturrådets bedömning är dessutom att åtgärden är nödvändig för att möjliggöra en eventuell sammanslagning av Kulturrådet och Konstnärsnämnden som ställer krav på ett gemensamt och modernt systemstöd. För att en sammanslagning ska kunna genomföras på ett effektivt sätt krävs fungerande systemlösningar som möjliggör automatiserade arbetsprocesser (Statskontoret 2023a).

Kraven från regeringen på säkerhet har skärpts vad gäller informationssäkerhet för digitala tjänster. Detta samtidigt som dataskyddsförordningen (2018:1175) och den så kallade dataskyddslagen (2018:218) ställer krav på myndigheters arbetssätt. Utöver formella krav finns ett behov av ett ökat säkerhetsmedvetande på myndigheten och utökad analys till följd av en ständigt föränderlig omvärld. Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2024 avseende Statens kulturråd ska Kulturrådet årligen redovisa hur myndigheten arbetat för att förvalta och utveckla sin informationssäkerhet. För att bättre kunna möta framtida behov måste hanteringen av Kulturrådets informationstillgångar ske med utgångspunkt i ett riskbaserat säkerhetsarbete och informationssäkerheten måste hanteras integrerat i vårt system. Det innebär att resurser behövs för att utveckla och åtgärda vårt informationssystem med säkerhet och dataskydd som standard för att införa och samordna åtgärder för den administrativa säkerheten i våra system.

En stor del av informationen Kulturrådet hanterar utgör känsliga datamängder vilka omfattas av dataskyddsregelverk. Detta innebär att det finns höga krav på bland annat dataminimering. För att minska riskerna bedömer Kulturrådet att åtgärden också är nödvändig för att myndigheten ska ges rätt förutsättningar att, i enlighet med arkivlagen (1990:782) arkivera pågående och avslutade ärenden.

1.3.3 Hur bidrar åtgärden till politikens genomförande?

En fungerande och effektiv offentlig statsförvaltning är avgörande för allmänhetens förtroende för myndigheten och för politikens genomförande. Effektiviseringen som möjliggörs genom ett förnyat digitalt systemstöd kommer att genomsyra både ekonomistyrningen av Kulturrådets verksamhet och bidra till enkel och snabb handläggning av god kvalitet. Åtgärden möjliggör dessutom bättre tillämpning av AI i Kulturrådets verksamhet. Detta medför i sin tur att Kulturrådet kan fokusera mindre på manuell administration och mer på lärande och kunskapsutveckling, vilket skulle bidra till kvaliteten i genomförandet av kulturpolitiken.

Ett förnyat digitalt systemstöd kommer också hjälpa myndigheten att följa upp, samla in och analysera data på ett mer effektivt sätt, vilket kan stödja både beslutsfattande och policyutveckling.

1.3.4 Vad händer om åtgärden inte genomförs?

Kulturrådet behöver kunna erbjuda moderna och pålitliga tjänster. Äldre och osäkra system är sårbara för hackerattacker och dataintrång, vilket kan leda till förlust av känslig information och störningar i verksamheten. En kombination av ökade datamängder och känsliga uppgifter kan bidra till att stabiliteten i Kulturrådets informationssäkerhetsmiljö försämras och myndigheten har uppmärksammat att om åtgärder inte vidtas i enlighet med det förslag som lämnas, finns en risk att Kulturrådet och Kulturrådets externa användare drabbas av oönskade incidenter som medför

att känslig information blir åtkomlig för obehöriga. Detta skulle i sin tur minska förtroendet för myndigheten.

Det finns också en risk att verksamheten inte kan bedrivas lika effektivt eller har möjlighet att leverera rätt funktionalitet för politikens genomförande. Myndigheter som inte uppdaterar sina system riskerar att sakna förmåga att snabbt anpassa sig till förändrade krav och behov (Statskontoret, 2023a). Statskontoret har också betonat risken för felaktiga utbetalningar om myndigheters systemstöd inte fullt ut stöder handläggningen (Statskontoret, 2023b). Kulturrådet bedömer därför att det vore osunt och kostsamt att fortsatt behöva underhålla och åtgärda problem i befintliga system.

1.4 Fritidskort

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Fritidskort	17	1:1.1	12 000	12 300	0	24 300
Summa			12 000	12 300	0	24 300

I april 2023 fick Kulturrådet tillsammans med E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor i uppdrag att förbereda och ta fram ett förslag för en digital tjänst och för införandet av ett fritidskort för barn och unga. Fritidskortet ska ge barn och unga ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll ska genom fritidskortet få utökade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Fritidskortet planeras att lanseras under 2025.

Kulturrådets huvudsakliga ansvar har hittills varit att analysera och föreslå vilka kriterier som utförandeorganisationer och fritidsaktiviteter bör uppfylla för att omfattas av fritidskortet, och specificera vilka avgifter, exempelvis medlemsavgifter och terminsavgifter, som fritidskortet bör kunna användas för.

Kulturrådet avvaktar beslut om vilken roll Kulturrådet kommer ha i arbetet med reformen under 2024. I december 2023 lämnade Kulturrådet ett PM inför E-hälsomyndighetens samlade delredovisning (KUR 2023/4464). Där framgår bland annat vilka kostnader myndigheten bedömer för lansering, kommunikation och förvaltning inbegripen kontrollfunktion av fritidskortet 2024–2026, samt behov av medel till medverkande utförareorganisationer 2024–2026. För myndighetens framtida löpande arbete inom uppdraget väntar sig Kulturrådet ett ökat resursbehov med beräknade kostnader för förvaltning och administration om 12 000 000 kronor för 2025, och 12 300 000 kronor för 2026.

Myndigheten kommer att ha kostnader för uppdraget även efter 2026. När Kulturrådets uppdrag och ansvar inom reformen för fritidskortet specificerats ytterligare kan det alltså finnas skäl till att revidera de kostnadsberäkningar som har gjorts med tillägg även efter 2026.

1.5 Förbättra Kulturrådets tillgänglighet

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Förbättra tillgänglighet	17	1:1.1	1 000	0	0	1 000
Summa			1 000	0	0	1 000

Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service innehåller bestämmelser som innebär att tjänster och information som en offentlig aktör tillhandahåller genom en webbplats eller mobil applikation ska vara tillgänglig. Genom att följa en särskild europeisk standard (EN 201 549

V.3.2.1), som i sin tur bygger på WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) ska webbplatser och mobila applikationer leva upp till kraven.

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har under 2023 granskat Kulturrådet och kommit fram till att Kulturrådet behöver åtgärda tillgänglighetsbrister i det interna och externa arbetet vad gäller webbtillgänglighet, dokumenttillgänglighet, användartillgänglighet och intern kompetens om digital tillgänglighet. Under 2025 fortsätter Kulturrådets digitala tillgänglighetsarbete, vilket kommer att medföra kostnader för expertkonsulter och kommer även att ta betydande interna resurser i anspråk.

1.6 Kostnader för processföring i domstol

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Processföring i domstol	17	1:1.1	3 000	0	0	3 000
Summa			3 000	0	0	3 000

Det finns en osäkerhet i de prognoser som avser utfall i domstolsprocesser. Under 2024 pågår huvudförhandlingar i tingsrätten av återkravsbeslut som bestridits. Kulturrådet räknar med att domsluten överklagas och behöver därför ta höjd för kostnader som kan uppstå under 2025 för att kunna anlita ett juridiskt ombud och för att kunna bedriva processföring i högre juridisk instans. Kulturrådet för en kontinuerlig dialog med Kulturdepartementet om de återbetalningar av återkrav som kan bli aktuella under 2025 eller 2026 med anledning av domstolsprocesserna. Kulturrådet vill därför understryka att ytterligare medel kan behöva tillföras för ändamålet. Kostnaderna är oundvikliga för att vi ska kunna upprätthålla en rättssäker förvaltning.

2. Främja kulturlivet lokalt, regionalt och nationellt

2.1 Inledning

Konst och kultur bidrar till vår förståelse av oss själva och av vår omvärld. Genom konstformer såsom bildkonst, litteratur, film, musik, utställningar och scenkonst kan väsentliga samhällsfrågor belysas. Kulturen berikar därigenom den demokratiska dialogen om hur samhället bör utformas och utvecklas. Kulturen bidrar till språkutveckling och främjar det kollektiva vetandet, minnet och känslan. Kulturen har också en direkt påverkan på samhället genom att till exempel införliva estetiska värden i samhällsplaneringen, skapa arbetsmöjligheter, stärka social sammanhållning och förbättra livskvaliteten för landets invånare.

Den statliga utgiftsutvecklingen för kultursektorn och utgiftsområde 17 visar att summan som läggs på kulturen kommande år sänks ytterligare i relation till 2024. Även i kommuner och regioner görs nedskärningar och/eller uppräkningsår som inte motsvarar pris- och löneökningarna (SKR 2023, s. 5), och vi ser att de sammanlagda årliga bidragen till kulturen minskar i värde till följd av den kraftiga inflationen. Sammantaget medför detta risker för kulturens infrastruktur kommande budgetår – som länge präglats av svaga stödstrukturer och kortsiktiga ekonomiska villkor. Det fria kulturlivet i allmänhet och nationella minoriteternas kulturverksamheter i synnerhet riskerar att bli särskilt drabbade. Vi ser även en risk att den nationella kulturella infrastrukturen som kultursamverkansmodellen bidragit till att skapa utmanas.

Offentliga satsningar på kultur är inte bara viktiga i ljuset av de kulturpolitiska målen utan också i ljuset av de prioriteringar som regeringen gör inom andra politikområden. Kulturen har till exempel betydelse för den sociala och psykologiska krisberedskapen hos befolkningen. Kulturen är stärkande både för samhällets kapacitet och för människors förmåga att klara av de utmaningar de står inför (Nordisk kulturfakta, 2023). Ökade samhälleliga bildningsnivåer är dessutom en förutsättning för att göra befolkningen mindre mottaglig för desinformation och annan yttre påverkan (Nygren 2021; Myndigheten för psykologiskt försvar 2023). En rapport från Europeiska kommissionen (2023) slår även fast kulturens roll för ökat valdeltagande och politiskt deltagande, minskad polarisering och ökat förtroende för staten. Ett rikt och oberoende kulturliv medför en känsla av tillhörighet i ett samhälle och ökar tilliten och toleransen hos befolkningen (EU-kommissionen 2023, s. 32).

Det finns ömsesidiga beroenden mellan kulturpolitiken och andra politikområden, och de förstärks och tydliggörs i tider av kris (Nordisk Kulturfakta 2023). Det är därför viktigt att staten fortsätter att upprätthålla och främja den kulturella infrastrukturen i hela landet, både ur ett kulturpolitiskt perspektiv men också för att det bidrar till att uppnå andra samhällsmål.

Under ett normalår står hushållen för drygt 70 procent av kulturfinansieringen i Sverige (Lindqvist 2022, s. 119–121). Med hushållens minskade köpkraft med anledning av pandemin följt av konjunkturell nedgång, och i ljuset av kommuners och regioners ekonomiska situation, är det viktigt att Kulturrådets finansiering och samfinansiering av kulturlivet kan upprätthållas. De ekonomiska förutsättningarna för kulturområdet behöver stärkas ytterligare kommande budgetår för att utvecklingen mot de nationella kulturpolitiska målen inte ska hämmas (Myndigheten för kulturanalys 2022, s. 90). Åtgärderna innebär att fortsatt kunna stärka det fria kulturlivets förutsättningar, att främja kultursamverkan och främja och säkra nationella minoriteternas kultur och kulturverksamheter.

2.2 Stärka det fria kulturlivet

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Stärka det fria kulturlivet						
2.2.1 Referensgrupp och jury	17	1:1.1	4 000	4 000	4 000	12 000
2.2.2 Ideella kulturverksamheter	17	1:2.1	25 000	25 000	25 000	75 000
2.2.3 Stärka det fria kulturlivet	17	2:2.1	50 000	50 000	50 000	150 000
2.2.4 Förstärkning av litteraturstödet	17	3:1.1	6 000	6 000	6 000	18 000
2.2.5 Möjliggöra MU-avtalet	17	4:4.1	30 000	30 000	30 000	90 000
Summa			115 000	115 000	115 000	345 000

2.2.1 Referensgrupp och jury – en förutsättning för armlängds avstånd

Det fria kulturlivet är mångfacetterat och föränderligt, vilket ställer krav på att bedömningar av de bidragsansökningar som inkommer till Kulturrådet görs av personer med rätt kompetens. För att Kulturrådets bidragsfördelning ska främja konstnärlig frihet och utveckling i riktning mot de nationella kulturpolitiska målen krävs också att prioriteringar görs utifrån principen om en armlängds avstånd. Kulturrådet anlitar därför kvalificerade ämnesexperter till de arbets- och referensgrupper som myndighetens styrelse har inrättat. Ledamöternas arbete spelar en central roll för att upprätthålla ett kulturutbud präglad av mångfald och kvalitet.

Det är viktigt för Kulturrådet att den ersättning som utgår till ledamöterna är skälig i relation till det uppdrag som utförs. Kulturrådets arvoden har inte räknats upp på över 20 år och arvodena är därför låga i förhållande till den kompetens och arbetstid som uppgiften kräver. Arvodena är också låga i förhållande till de arvoden som erbjuds vid andra myndigheter med liknande arbets- och bedömningsgrupper. Kulturrådet ser därför att förvaltningsanslaget för Statens kulturråd behöver tillföras 4 miljoner kronor årligen från och med 2025 för att möjliggöra en ökning av arvodesnivåerna för myndighetens referens- och arbetsgrupper samt juryn för Astrid Lindgren Memorial Award.

2.2.2 Förstärk förutsättningarna för ideella kulturverksamheter i landet

Att alla människor i landet ska ha möjlighet att delta i kulturlivet framgår av de nationella kulturpolitiska målen. Särskilt mindre kommuners och landsbygders kulturutbud är beroende av kulturverksamhet som ofta bedrivs i form av ideella organisationer och föreningsliv. Stora geografiska avstånd till städernas kulturutbud utgör ett konkret hinder för människor att ta del av de större kulturinstitutionernas utbud, särskilt i de landsbygdskommuner där de kollektiva transportmöjligheterna är begränsade. Hinder för deltagande i kulturlivet bottnar också i socioekonomiska och demografiska faktorer, bristande logistik och begränsade ekonomiska resurser (Myndigheten för kulturanalys 2023, s. 9–11). Kulturrådets bidragsgivning behöver därför fortsatt kunna stärka utveckling och metodutveckling inom de stödstrukturer som behövs för det ideella föreningsdrivna kulturlivet som verkar på flera olika håll i landet.

Kulturrådet kan konstatera att den kulturella infrastrukturen på landsbygder försvagats de senaste åren med anledning av covid-19-pandemin, vilket bidragit till ökade klyftor och ojämlikheter avhängigt var man bor i landet (Kulturrådet, 2023f, s. 14). Det är svårare för konstnärer och kulturutövare att verka utanför storstäder och det fria kulturlivet är därför beroende av lokala samarbetspartners för att nå ut till platser där de inte själva befinner sig. Lokala aktörer och arrangörers engagemang och verksamheter är således avgörande för att det fria kulturlivet ska kunna verka i hela Sverige (SOU 2021:77, s. 150).

Kulturrådet har i uppdrag att fördela årliga bidrag till civilsamhällets kulturverksamheter, genom exempelvis riksorganisationer inom amatorkultur och lokalhållande organisationer. De lokala föreningarna har en central betydelse för möjligheten att skapa och ta del av kultur i hela landet, men även som samarbetspart och inkomstkälla för professionella konstnärer. Statens bidrag till det ideella kulturlivet är nödvändigt för att möjliggöra att de nationella organisationerna kan stödja sina lokala föreningar genom utvecklingsinsatser, kompetensutveckling, nya arbetsmetoder och nya samarbetsformer. Det är en förutsättning för ett fortsatt levande och relevant ideellt kulturliv i hela landet och för att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.

Vi ser att Kultursverige just nu står vid en kritisk punkt och att en förstärkning av anslagsposten är nödvändig för att kunna upprätthålla ett kulturliv och en kulturell infrastruktur med bred geografisk spridning. I ett stramare ekonomiskt läge är det av stor betydelse att Kulturrådet kan stärka den centrala infrastrukturen som de fria aktörerna utgör både för arrangörskap och produktion. Mot bakgrund av detta föreslår Kulturrådet att anslag 1:2, ap. 1 tillförs 25 miljoner kronor årligen från och med 2025 i syfte att stärka de centrala amatorkulturorganisationerna, de lokalhållande organisationerna och ge utrymme för utvecklingsinsatser för riksorganisationer och förbund som bidrar till delaktighet inom kulturlivet.

2.2.3 Stärka musik- och scenkonstfälten

Bidragsgivningen till det fria kulturlivet är ett av Kulturrådets viktigaste uppdrag. Genom den verkar vi för kulturens utveckling och tillgänglighet – nationellt och internationellt. Kulturrådets olika bidrag till fria aktörer inom teater, dans, musik och annan scenkonst utgörs huvudsakligen av årliga verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamhetsbidrag och tillfälliga projektbidrag.

Det fria kulturlivet står för en betydande del av kulturutbudet i landet. Med ytterligare resurser inom den fria sektorn kan Kulturrådet medverka till bättre förutsättningar för att möta utvecklingen inom kulturområdet. Bland de aktörer som får stöd av Kulturrådet ryms teater, dans, musik, opera, musikdramatik och uttryck som performance, ljudkonst och cirkus. Inom den fria sektorn arbetar aktörer med kontinuerlig verksamhet men också med tillfälliga konstellationer. Här finns även ett antal arrangörer och festivaler som är viktiga för utvecklingen av hela scenkonst- och musikområdet och som är av betydande nationellt och internationellt intresse.

Det är tydligt att scenkonstfältet och musiken har haft, och kommer att ha, en ansträngd ekonomisk situation framöver. Publiken är mer försiktig och selektiv än tidigare och biljetter köps närmare inpå evenemangen, vilket skapar osäkerhet hos aktörerna. Små och medelstora verksamheter är särskilt drabbade och Kulturrådet ser att det är svårt för många verksamheter att upprätthålla ekonomisk kontinuitet.

En annan utmaning är att uppskjutna evenemang och projekt har behövt samsas om arrangörer, lokaler, konstnärer och publik. Detta har gjort att vissa föreställningar och konserter nått en mycket stor publik, medan andra har haft svårare att nå fram till sin publik eller behövt skjuta upp evenemang för att lokaler eller konstnärer inte funnits tillgängliga (Kulturrådet 2023a, s. 14).

De stora kommersiella aktörerna tycks vara vinnare, då de i större utsträckning haft möjlighet att upprätthålla viktiga nätverk och bevara kompetens internt. Små och medelstora verksamheter berättar däremot om kompetensbortfall, särskilt i kulturlivets mellanled, vilket medför hög konkurrens och hög prissättning på de tjänster som behövs i produktioner. Tillsammans med stegrande omkostnader

och återbetalningar av tillfälliga anstånd som beviljats av Skatteverket under pandemin, urholkas verksamheternas ekonomier. I inkomna redovisningar till Kulturrådet beskriver dessutom många aktörer att ökade biljettpreiser mot kunder inte är ett alternativ, med anledning av hushållens minskade köpkraft. Detta gör att mindre verksamheter tvingas hålla samma priser som de kommersiella aktörerna och verksamheterna med offentlig huvudman, vilket gör det svårt för mindre verksamheter att upprätthålla lönsamhet. På sikt ser Kulturrådet att utvecklingen riskerar att hämma möjligheten att nå de nationella kulturpolitiska målen.

Kulturrådet bedömer att utvecklingen är oroväckande. För att kunna bidra till att upprätthålla ett diversifierat kulturliv av hög kvalitet, där både stora och mindre oberoende aktörer får vara verksamma – behöver Kulturrådet bättre kunna förstärka den kulturella infrastrukturen genom strategisk bidragsgivning. De sökbara medlen till det fria kulturlivet är i regel små och det är hård konkurrens om pengarna. Genom fördelningen av bidrag till det fria kulturlivet kan Kulturrådet möjliggöra förnyelse, uppbyggnad av långsiktiga och mer robusta strukturer för kulturlivet och en mångfald av kulturuttryck.

Ökad statlig finansiering skulle innebära att konstnärliga verksamheter kan utvecklas och expandera, vilket i sin tur ökar antalet anställningar och uppdrag för konstnärer. Om konstnärernas möjligheter till arbete stimuleras genom ökade anslag till den fria kultursektorn förbättras konstnärernas villkor samtidigt som trycket på trygghetssystem inom kultursektorn minskar (Kulturrådet 2023c, s. 7). Dessutom har ökade anslag till det fria kulturlivet stor positiv effekt för den konstnärliga kvaliteten och för kulturens tillgänglighet i hela Sverige. Kulturrådets bedömning är därför att anslag 2:2, ap 1. bör förstärkas med 50 miljoner kronor årligen från och med 2025 för att kunna bidra till basfinansiering, kontinuitet och långsiktig hållbar social och ekonomisk utveckling av musik- och scenkonstfälten. Vi ser också ett växande behov av att stärka det fria kulturlivet internationellt. Detta nyanseras under avsnitt 3.

2.2.4 Förstärkning av litteraturstödet

Kulturrådet fördelar det statliga litteraturstödet via anslag 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter. Litteraturstödet har stor betydelse för att fler ska kunna få tillgång till ett varierat utbud av litteratur av hög kvalitet i hela Sverige. Stödet bidrar till att främja mångfald och kvalitet i utgivningen och ger möjlighet för förlag att ge ut litteratur från mindre företrädda språk och att introducera nya författarskap för en svensk publik. I likhet med resten av kulturlivet brottas förlagen med stora utmaningar. Höjda pappers- och fraktpriser pressar branschen. Kulturrådet förordar att anslag 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter tillförs 6 miljoner kronor årligen från och med 2025.

2.2.5 Förstärkta anslag för att möjliggöra MU-avtalet

Bild-, form- och konsthantverksområdet har länge präglats av svaga ekonomiska stödstrukturer med kortsiktiga villkor. Detta kan vara en delförklaring till att behovet av stöd från Kulturrådet ökat kraftigt de senaste åren.²

I mars 2023 gav regeringen Kulturrådet i uppdrag att tillsammans med berörda bildkonstnärorganisationer omförhandla avtalet om upphovspersoners rätt till medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet). Det omförhandlade avtalet godkändes av regeringen den 30 november 2023 och började gälla den 1 januari 2024. Målet med det nya avtalet är att det ska vara enklare att

2. I en jämförelse mellan verksamhetsår 2019 och 2023 kan Kulturrådet konstatera att antalet sökande till Kulturrådets bidrag inom området ökat enligt följande: ökning med 67 procent för verksamhetsbidrag; ökning med 147 procent för projektbidrag och ökning med 150 procent för bidrag till konstnärliga produktionsplatser.

tillämpa jämfört med tidigare avtal och därmed öka förutsättningarna för konstnärer att få betalt för utfört arbete i samband med utställning av verk. En ökad tillämpning av avtalet skulle vara positivt för konstnärers villkor och möjligheter att försörja sig och är också en möjlighet för utställningsarrangörer att skapa långvarigt hållbara verksamheter.

Även om tillämpningen av avtalet ökat stegvis över åren har Kulturrådet visat att det fortfarande finns många aktörer som inte har möjlighet att tillämpa avtalet med anledning av begränsade ekonomiska resurser (Kulturrådet 2021, s. 10). Tarifferna för utställningsersättning i MU-avtalet räknas dessutom upp vart tredje år, vilket innebär att kostnaderna för att tillämpa avtalet ökar över tid. Den 1 januari 2024, samma dag som det nya MU-avtalet trädde i kraft, skedde en ny uppräknings av avtalets tariffer.

Med anledning av områdets redan ansträngda ekonomiska situation ser Kulturrådet att en förstärkning av anslag 4:4 är nödvändigt kommande budgetår för att kunna möjliggöra ökad tillämpning av det nya MU-avtalet. Förstärkningen skulle bidra till förbättrade villkor för utställande konstnärer och öka deras möjligheter att försörja sig på sitt konstnärskap. En ökning av anslaget skulle även möjliggöra stärkta bidrag till utställningsarrangörer, vilka bidrar till infrastrukturen inom området genom att tillhandahålla ett kulturutbud av hög kvalitet i hela landet. Om åtgärden inte vidtas finns en risk att villkoren för konstnärer försvagas. Utbudet av samtida bildkonst, form och konsthantverk riskerar dessutom att försämrats, liksom tillgängligheten till bildkonst, form och konsthantverk för landets invånare. Sammantaget skulle det få negativa effekter på politikens inriktning och genomförande. Kulturrådet bedömer därför att anslag 4:4, ap. 1 bör tillföras 30 miljoner kronor årligen från och med 2025.

2.2.6 Vad händer om åtgärderna inte genomförs?

Under avsnitt 2.2 har Kulturrådet presenterat fyra områden som behöver förstärkningar för att främja och upprätthålla det fria kulturlivets infrastruktur, nämligen:

- Anslag 1:1, ap. 1. Tillförs 4 miljoner kronor årligen för ökade ersättningar till referensgruppen och juryn,
- Anslag 1:2, ap. 1. Tillförs 25 miljoner kronor årligen för att stärka förutsättningarna för ideella kulturverksamheter i landet,
- Anslag 2:2, ap. 1. Tillförs 50 miljoner kronor årligen för att stimulera fortsatt uppbyggnad av långsiktiga ekonomiska strukturer för det fria kulturlivet, och
- Anslag 3:1, ap. 1 Tillförs 6 miljoner kronor årligen för att stärka litteraturstödet
- Anslag 4:4, ap. 1. Tillförs 30 miljoner kronor årligen för att möjliggöra att MU-avtalet efterlevs.

Samtliga förslag knyter an till det som senare presenteras i avsnitt 2.3 och 2.4.

Om åtgärderna som föreslås inte vidtas kan förutsättningarna för det fria kulturlivet påverkas negativt de kommande budgetåren och utvecklingen i de kulturpolitiska målens riktning hämmas. Det finns exempelvis en risk att utbudet av samtida konst och kultur försämrats och att kulturens relevans över tid minskar om Kulturrådet inte ges rätt förutsättningar att kunna erbjuda drägliga ersättningar till de kvalificerade ämnesexperter som anlitas. Vi ser redan idag att effekten av låga arvoden är att det kan vara svårt att hitta personer med rätt kompetens som har möjlighet att delta i arbets- och referensgrupperna.

Flera efterträdande kriser har gjort kulturlivets redan sårbara strukturer än mer ansträngda – och åtgärderna är därför viktiga för att upprätthålla ett kulturutbud präglad av mångfald och hög kvalitet i hela landet. Med små ekonomiska marginaler begränsas möjligheterna för konstnärer och arrangörer att vara verksamma i hela landet och därtill möjligheterna att erbjuda landets invånare ett varierat kulturutbud. Detta innebär att viktiga intäktsmöjligheter och utbyten kan gå förlorade – och att kulturlivet och kulturutbudet i mindre samhällen och på landsbygder försvagas. Om åtgärderna

inte vidtas finns en risk att regionala ojämlikheter ökar avseende tillgången till ett kulturutbud av hög kvalitet.

Om Kulturrådet inte ges möjlighet att rikta insatser för att stärka det fria kulturlivet och dess infrastruktur, finns också en risk att konstnärers villkor och viktiga stödstrukturer inom kulturlivet försvagas ytterligare. Det skulle exempelvis kunna innebära att det nya MU-avtalet som regeringen förordat inte kan tillämpas i önskvärd utsträckning.

2.3 Förbättra nationella minoriteters kultur och förutsättningar

Insats (tkr)	UO	AP	2025	2026	2027	Summa
Nationella minoriteter						
2.3.1 Främjandeuppdrag NatMin	17	1:2.1	10 000	10 000	10 000	30 000
2.3.3 Förläng uppdrag Ku2022/00583	17	1:2.1	4 000	4 000	4 000	12 000
Summa			14 000	14 000	14 000	42 000

2.3.1 Stärka nationella minoriteters kulturverksamhet

Kulturrådet har i uppdrag att främja urfolket samernas och judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteters kultur. Det handlar om att stödja minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och att verka för att kulturinstitutioner och andra aktörer i samverkan med minoriteterna ska främja deras kultur och förutsättningar. Målet för politiken avseende nationella minoriteter är också att stärka möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Kulturrådet ska särskilt verka för konstnärligt och kulturpolitiskt värdefull utveckling inom verksamheter som rör samiska folkets och övriga nationella minoriteters kultur (Kulturrådet 2023e; Bokstad, 2022).

Uppdragets tyngd till trots, kan Kulturrådet konstatera att utgiftsområdets ekonomiska utrymme är ansträngt. Som Kulturrådet tog upp i budgetunderlaget för budgetåren 2024–2026, och i budgetunderlag dessförinnan, har anslag 1:2 varit hårt ansträngt under lång tid, vilket påverkar möjligheten att möta de behov som finns för politikens genomförande i riktning mot de nationella kulturpolitiska målen (Kulturrådet 2022a; Kulturrådet, 2023a). Kulturrådet bedömer att även Sametinget behöver en resursförstärkning. Vid Kulturrådets samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och urfolket samerna de senaste åren har det återkommande framkommit tydliga önskemål om förstärkta resurser för att kunna möta utvecklingen.

Den 15 november 2023 överlämnade Sannings- och försoningskommissionen för tornedalningar, kväner och lantalaiset dessutom sitt slutbetänkande "Som vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalningar, kväner och lantalaiset³ (SOU 2023:68) till regeringen. I betänkandet aviserades flera förslag för språkrelativisering och kulturfrämjande som Kulturrådet behöver beakta i sitt arbete kommande år för att stärka och utveckla minoriteternas språk och kultur.

Kulturrådet ser att de nationella minoriteternas kulturella infrastrukturer behöver stärkas för långsiktighet och kontinuitet. Även kulturaktörers möjligheter att professionalisera sina verksamheter behöver

3. Aivan ko meitä ei olis ollukhaan – eksklyteerinki ja assimileerinki tornionlaaksolaisista, kväänistä ja lantalaisista.

förbättras. Kulturrådet ser därför behov av att kunna fördela långsiktiga verksamhetsbidrag till fler aktörer och med större summor än som i dag är möjligt. Att omfördela inom nuvarande ram skulle innebära att Kulturrådet skulle avslå betydligt fler projektansökningar på grund av brist på medel, vilket minskar möjligheten för nya aktörer att få stöd. Kulturrådet föreslår istället att anslag 1:2, ap.1 tillförs 10 miljoner kronor årligen för att stärka nationella minoriteters kultur och kulturverksamheter.

2.3.2 Synliggöra judisk kultur

Förutsättningarna för att leva ett judiskt liv i Sverige skiljer sig åt mellan olika delar av landet, då de judiska organisationerna framför allt finns i storstäderna (SOU 2024:3, s. 20–21). Kulturrådet ser därför att behovet av att verka för konstnärlig och kulturpolitiskt värdefull utveckling som rör den judiska minoriteten är av största vikt genom att synliggöra judisk kultur och stärka språkfrämjande insatser på jiddisch i alla delar av landet.

I den föreslagna strategin för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 föreslås bland annat att myndigheter bör ges i särskilt uppdrag att uppmärksamma och högtidlighålla 2025 som ett jubileumsår för 250 år av formellt etablerat judiskt liv i Sverige. Samma år är det dessutom 80 år sedan Auschwitz befriades. Kulturrådet ser positivt på förslaget och ser att regeringen tilldelar myndigheten ett sådant uppdrag för att kunna fördela särskilda bidrag till aktörer som arbetar med att synliggöra den judiska kulturen under 2025 (SOU 2024:3, s. 141–142).

2.3.3 Förläng uppdrag Ku2022/00583

Kulturrådet fick i mars 2022 uppdraget att under åren 2022–2024 främja utgivning och spridning av litteratur på de nationella minoritetsspråken och urfolket samernas språk (Ku2022/00583). I uppdraget ingår att genomföra läsfrämjande insatser och prioritera åtgärder riktade mot barn och unga.

I delrapport (KUR 2022/3447), som lämnades till regeringen den 1 dec 2023 betonade Kulturrådet vikten av ett långsiktigt arbete för att främja utgivning och spridning av litteratur på de nationella minoritetsspråken, där alla led i kedjan för bokens väg till läsaren bör fungera. När det gäller de nationella minoritetsspråken är litteraturens ekosystem och strukturer sköra. Att etablera hållbara strukturer är en tidskrävande process, och Kulturrådet konstaterar att tre år har varit en för snäv tidsram för detta arbete. Kulturrådet har därför i lämnad delrapport föreslagit att uppdraget förlängs till och med 2025.

Som framgår av delrapporten har erfarenheterna dock visat att det krävs en permanent resursförstärkning för att kunna åstadkomma de positionsförflyttningar som uppdraget syftar till. Kulturrådet bedömer därför att uppdraget lämpligast bör förlängas ytterligare under budgetåren 2025–2027 för fortsatt arbete med att främja utgivning och spridning på de nationella minoritetsspråken.

2.3.4 Giron Sámi Teáther som nationalscen

Kulturrådet ser att förutsättningarna för den samiska kulturen fortsatt behöver förbättras. Staten behöver ta större ansvar för att möta de behov som finns, då Sametingets kulturanslag varit ansträngt under lång tid.

Regeringen har föreslagit ett bidrag om 2 000 000 kronor årligen för att stärka Giron Sámi Teáthers verksamhet under 2024–2026 (Prop. 2023/24:01 UO17, s. 21). Det förstärkta bidraget ska fördelas av Kammarkollegiet och ska ge teatern ökade möjligheter att utveckla och bedriva sin riks-täckande verksamhet. En förstärkning ska även ge förutsättningar för samisk konstnärlig utveckling och bidra till en ökad kunskap om samiskt liv, språk och kultur.

Kulturrådet ser positivt på regeringens föreslagna och aviserade anslagsförändring för ändamålet.

Kulturrådet bedömer dock att den föreslagna summan till Giron Sámi Teáther behöver fördubblas under 2025 och 2026 för att politiken ska få önskvärd effekt och för att förstärkningen ska kunna bidra till målen för samepolitiken, kulturpolitiken och den nationella minoritetspolitiken.

Redan i dag har teatern ett stort uppdrag att bedriva professionell scenkonst med den samiska kulturen och identiteten som grund och att främja de samiska språken. Alla teaterns föreställningar turnerar i Sápmi och i övriga delar av Norden. Med nuvarande finansiering via Sametinget är verksamheten ytterst skör. Kulturrådet stödjer därför Giron Sámi Teáthers strävan att bli nationalscen. Med status som nationalscen, och därmed en direktfinansiering från Kulturdepartementet bättre avsedd för teaterns uppdrag, skulle verksamhetens konstnärliga kvalitet säkras mer långsiktigt (Kulturrådet, 2023a, s. 21). I annat fall ser Kulturrådet att en permanent förstärkning om 4 miljoner kronor fortsatt behöver tillföras årligen från och med 2027 för Kammarkollegiet att fördela.

2.3.5 Vad händer om åtgärderna inte genomförs?

I lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk framgår bland annat att kommuner och andra myndigheter är skyldiga att skydda och främja minoriteternas språk och kultur. Kulturell mångfald är en rikedom och att få tala, läsa och skriva på sitt modersmål är en förutsättning för att bevara viktiga kulturarv.

Kulturrådet har i uppdrag att särskilt verka för konstnärligt och kulturpolitiskt värdefull utveckling inom verksamheter som rör urfolket samernas och övriga nationella minoriteters kultur. Åtgärden är en förutsättning för att målen för de nationella minoriteternas kultur ska kunna uppnås. Att bevara och stärka den samiska kulturen och andra nationella minoriteters kulturer är viktigt för att främja mångfald, grundläggande mänskliga rättigheter och individens rätt att behålla sin identitet. Utan aktiva åtgärder kan små kulturer och språk riskera att försvagas eller försvinna helt över tid. Många nationella minoriteter, inklusive samerna, har historiska rättigheter och anspråk på land, språk och kulturella uttryck. Att upprätthålla och stärka dessa rättigheter är en del av att rätta historiska orättvisor. Om åtgärderna som föreslås inte vidtas riskerar arbetet för att främja en utveckling i målens riktning inom demokratipolitiken, samepolitiken, kulturpolitiken och den nationella minoritetspolitiken att hämmas.

2.4 Regional kulturverksamhet

Insats (tkr)	UO	AP	2025	2026	2027	Summa
Kompensation kultursamverkansmodellen	17	1:6.1	15 000	15 000	20 000	50 000
Summa			15 000	15 000	20 000	50 000

2.4.1 Vad innebär åtgärden?

Anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet används bland annat för utgifter för statsbidrag till regionala och lokala kulturverksamheter inom professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete, bibliotek-, läs- och litteraturfrämjande verksamhet, professionell bild- och formverksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet, och främjande av hemslöjd. Anslaget används också för tidsbegränsade strategiska utvecklingsinsatser av nationellt intresse (Kulturrådet, 2022b).

Kulturrådets arbete med att fördela bidrag och samverka inom kultursamverkansmodellen syftar till att skapa förutsättningar i de nationella kulturpolitiska målens riktning samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Genom kultursamverkansmodellen fördelas statliga medel via Kulturrådet till regionerna, som i sin tur fördelar dessa vidare till regionala kulturverksamheter i sina län. Samarbetet bidrar till att Kulturrådet får en överblick över regionernas behov och förutsätt-

ningar och därigenom kan stärka regionernas arbete. Bidragsgivningen utgör en vital pusselbit i arbetet för att skapa rätt förutsättningar för regionala kulturverksamheter att verka.

Kulturrådet är statens dialogpart i utvecklingen av regional kultur och genom samverkan med regionerna säkras långsiktiga förutsättningar för de regionala kulturverksamheterna (Kulturrådet, 2023b). Över åren har ett omfattande metodarbete gjorts inom modellen. Den metod som staten och regionerna gemensamt har vidareutvecklat inom ramen för modellen har intensifierat Kulturrådets arbete och inbegriper en omfattande beredning och arbetsinsats från Kulturrådets sida. Kulturrådet svarar bland annat för regionala dialoger, rundabordssamtal, en samverkanskonferens samt berednings- tillfällen och möten med samverkansrådets parter varje år (Kulturrådet, 2023a, s. 28).

Samfinansieringen av regionala kulturverksamheter inom kultursamverkansmodellen behöver fortsätta ge möjlighet till långsiktig stabilitet inom kulturområdet och förutsättningar att bibehålla de verksamheter som finns idag. Kulturrådet förordar därför att anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet återgår till att årligen räknas upp. Om pris- och löneomräkningen inte återinförs ser Kulturrådet att anslaget åtminstone kompenseras med ytterligare 15 miljoner kronor 2025, 15 miljoner kronor 2026 och 20 miljoner kronor 2027 utöver den kompensation regeringen redan föreslagit i Proposition 2023/24:1 UO17. Åtgärden är nödvändig för att verksamheterna inom modellen ska ges rätt förutsättningar för långsiktig stabilitet.

Åtgärden innebär att Kulturrådet fortsatt kan bidra till förutsättningarna för kultursamverkansmodellen, stärka förutsättningarna för kultur i kommuner, stärka det fria kulturlivet och lokala organisationer. Åtgärden innebär också att redan investerade resurser säkras och kan ge långvariga effekter. Den kunskap och erfarenhet som byggts upp inom såväl kommuner och regioner som inom Kulturrådet kan på så vis tillvaratas och utnyttjas på ett fruktbart sätt.

2.4.2 Varför behövs åtgärden?

Kultursamverkansmodellens grundbult är samverkan och samfinansiering av regionala verksamheter. Regionerna står idag för uppemot hälften av finansieringen av de kulturverksamheter som får statsbidrag. Landets kommuner står för ytterligare 25 procent och totalt sett står regioner och kommuner för mer än 70 procent av finansieringen (SOU 2023:58, s. 23). Regeringen har förstärkt de statliga bidragen till regional kulturverksamhet genom historiskt stora statsstöd under pandemin, men nu står verksamheterna inför nya utmaningar med kostnadsökningar till följd av omvärldsläget och inflationen och denna gång utan en motsvarande statlig förstärkning av bidrag. Åtgärden behövs därför för att Kulturrådet fortsatt ska kunna bidra till kultursamverkansmodellens långsiktiga utveckling av regional kulturverksamhet.

I SKR:s senaste ekonomiska rapport (2023) framgår att kommuner och regioner beräknar stora underskott kommande år och den demografiska utvecklingen i landet, parat med ökade kostnader för välfärdstjänster, är dessutom ytterligare en utmaning för landets regioner och kommuner. Återhämtningen kommer att ta lång tid vilket medför risker för kulturens geografiska infrastruktur (SOU 2021:77, s. 187–188). Utöver att kulturverksamheters ekonomiska förutsättningar försämrats kraftigt som en följd av det ekonomiska läget⁴ ser vi en utveckling där en försvagning av annan offentlig verksamhet kan påverka tillgången till kultur negativt. Till exempel utgör ökade kostnader för, - och begränsad tillgänglighet till, kollektivtrafiken en faktor som hämmar kulturens tillgänglighet, särskilt i mindre orter och i de landsbygdskommuner där de kollektiva transportmöjligheterna är sårbara (SKR 2023, s. 56; Kulturanalys Norden 2023, s. 10).

4. Se exempelvis SVT:s reportage "Statliga Kulturbidrag äts upp av inflationen: "Värsta läget på 30 år" publicerad 2024-01-08. Url: <https://www.svt.se/kultur/statliga-kulturbidragen-ats-upp-av-inflationen-varsta-laget-pa-30-ar>

Kulturrådet kan mot den bakgrunden konstatera att det finns ett behov av kontinuerlig förstärkning av kultursamverkansmodellen för att skapa hållbarhet och likvärdig tillgång till konst och kultur i hela landet (Kulturrådet 2023a, s. 27–28). I det svåra ekonomiska läge som många kulturverksamheter befinner sig i kan staten genom sina bidrag bistå i att möjliggöra och bibehålla varaktiga strukturer i regioner och kommuner – i synnerhet inom konstområden med svag infrastruktur. Samtidigt är statliga bidrag genom utvecklingsbidragen också centrala för att nya, innovativa arbetssätt och metoder kan utvecklas och användas inom regional konst- och kulturverksamhet i svåra tider. Stöd bör fördelas med utgångspunkt i dessa långsiktiga ambitioner och med utgångspunkt i fortsatt metodutveckling och förnyelse.

Kulturrådet har i tidigare budgetunderlag anfört att utvecklingsarbetet inom modellen kräver ökade anslag både genom uppräknings och genom årliga nivåökningar (Kulturrådet 2023a, s. 28). Från 2024 kommer det aktuella anslaget dock inte längre att pris- och löneomräknas. I stället har regeringen föreslagit att en tillfällig kompensation tillförs årligen fram till 2026. Tillsammans med den generella besparing som också görs på anslaget kan Kulturrådet konstatera att kommande budgetår kommer att bli ännu mer ansträngda för regionerna om regeringen inte har möjlighet att vara lyhörda inför den åtgärd som föreslås.

2.4.3 Hur bidrar åtgärden till politikens genomförande?

Den föreslagna åtgärden bidrar till de övergripande nationella kulturpolitiska målen och särskilt till de mål och visioner som rör kvalitet, konstnärlig förnyelse och tillgänglighet till kulturutbud i enlighet med 11 § förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

I modellen ska Kulturrådet säkerställa att regionernas fördelning av statliga medel bidrar till de nationella kulturpolitiska målen, möjliggöra regionala prioriteringar och variationer och säkerställa att bidragen främjar en god tillgång till professionell kultur för länens invånare. De kulturplaner som tas fram av regionerna ska därför innehålla strategiska mål och delmål som knyter an till den övergripande kulturpolitiken. Planerna utarbetas i samverkan med länens kommuner och i samråd med länens kulturliv och det civila samhället. Åtgärden främjar flernivåsamverkan genom att statliga, regionala och kommunala medel gemensamt riktas där de gör mest nytta.

Om åtgärder vidtas i enlighet med Kulturrådets förslag bedömer vi att fler regionala kulturverksamheter bättre kan upprätthålla sina verksamheter på sikt och att landets invånare därigenom får tillgång till kultur av hög kvalitet i större utsträckning än om nedskärningar blir nödvändiga inom området.

2.4.4 Vad händer om åtgärden inte genomförs?

Kulturrådet behöver göra en flerårsöversyn och bättre analysera vad som sker om åtgärderna inte genomförs i enlighet med de förslag som presenteras. Effekterna av kostnadsökningar och kommuners och regioners ansträngda ekonomiska situation för kulturverksamheter i landet kommer att visa sig framöver. Om Kulturrådets finansieringsutrymme inom modellen också minskar finns en risk för att regionernas engagemang minskar. Detta skulle få allvariga konsekvenser i arbetet mot de kulturpolitiska målen – särskilt vad gäller tillgången till kultur i hela landet – i arbetet gentemot prioriterade målgrupper samt för utvecklingen av konstområdena. Konsekvensen skulle kunna bli att fleråriga statliga, regionala och kommunala investeringar på sikt går förlorade. Det skulle också kunna uppstå svårigheter för Kulturrådet att fördela utvecklingsbidrag på sikt eftersom utvecklingsprojekten inte kan genomföras om de regionala kulturverksamheternas grundfinansiering försvagats.

3. Internationalisering och internationellt utbyte

3.1 Inledning

Kulturpolitiken ska främja internationellt utbyte och samverkan. Det kreativa utbytet med konst- och kulturaktörer från andra länder är avgörande för konstnärlig utveckling på olika områden. Under de kommande budgetåren är Kulturrådet fortsatt nationell kontaktpunkt för EU:s ramprogram för de kulturella och kreativa sektorerna, Kreativa Europa. Kulturrådet har dessutom fått i uppdrag av regeringen att samordna värdskapet för Kulturhuvudstadsåret 2029. Arbetet med värdskapet intensifieras från och med 2025.

Inom Kulturrådets arbete för att främja det internationella utbytet bedrivs framgångsrik samverkan även på nordisk nivå och det är viktigt att detta samarbete fortsatt kan förstärkas. De nordiska länderna driver i internationella sammanhang gemensamt frågor om konstnärlig frihet och civilsamhällets medverkan i beslutsprocesser. Samarbetet möjliggör strategisk samverkan mellan länderna på såväl politisk nivå som tjänstemannanivå. De nordiska länderna är dessutom en närliggande viktig marknad för kulturaktörer i Sverige (Kulturrådet, 2023a, s.10–11). Kulturrådets bidragsgivning för kulturlivets internationalisering utgör därför ett viktigt komplement till de kultursamarbeten som får avgörande stöd från bland annat nordisk kulturfond och Kulturkontakt nord.

Effekterna av ett nytt säkerhetspolitiskt läge och ökad hotnivå mot Sverige gör också gränsöverskridande samarbeten mellan länder särskilt betydelsefulla. Kulturrådets uppdrag med att stärka demokrati och yttrandefrihet i internationella sammanhang behöver därför prioriteras kommande år. Kulturrådet kommer även fortsatt att föra en dialog med systerorganisationer i Ukraina och följa behov av stöd för att säkra ett fritt kulturliv under och efter kriget.

Som förslaget till en nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44) pekar ut är också tvärssektoriella samarbeten och ett tvärpolitiskt ansvar en grundförutsättning för den kulturella och kreativa utvecklingen. Det betyder inte att kulturpolitikens aktörer ska uppfylla näringspolitikens mål. Däremot bidrar kulturpolitiken – genom att främja utveckling och tillgängliggörande av kultur – också till näringspolitiken. För att förstärka de synergier som finns och har potential att växa till gagn för både kulturpolitiken och näringspolitiken behövs utökade, förstärkta och ömsesidiga samarbeten mellan politikområden för framgångsrik kulturexport (SOU 2022:44, s. 36).

Företag inom kulturella och kreativa branscher nås inte av näringspolitiska stödåtgärder och investeringar i samma utsträckning som andra branscher. Kulturrådets arbete med att stärka organisationer och aktörer som främjar konstområdenas internationalisering och stimulerar export av svensk konst och kultur är därför mycket angeläget. Samverkan med andra länder är också avgörande för den konstnärliga utvecklingen inom musik, scenkonst och konst i Sverige. Dessutom är Sveriges kulturella och kreativa näringar bärare av idéer, kunskap och värderingar som bidrar till fördjupade relationer och ökat förtroende för Sverige på den internationella arenan (SOU 2022:44, s. 24–27).

Utöver att det skulle bidra till de kulturpolitiska målen finns stor potential för hållbar samhällsutveckling i att stödja företag inom kulturella och kreativa branscher. Kulturrådets bedömning är dock att det kommer att ta tid att återuppbygga internationella kontaktytor och möjligheter att vara internationellt verksam igen med anledning av omvärldsläget (Kulturrådet, 2023d, s. 23). Det statliga främjandet behöver därför följa med och anpassa sig till den snabba förändringstakten för att inte bli en bromskloss inom kulturexportfrämjandet. Både politik och företag behöver också förhålla sig

till en hög förändringstakt, inte minst med anledning av konkurrenskraften i en internationell kontext (SOU 2022:44, s. 17).

Med förhållandevis små medel skapas stora effekter för att möjliggöra samarbeten i länder där svenska kulturaktörer har möjlighet att öka sin synlighet internationellt. De kommande åren behövs ökade resurser för att främja utvecklingen av både nya samarbeten, byggande av nya nätverk och återupptagande av tidigare nätverk och kontakter som inte varit möjliga att upprätthålla de senaste åren. Åtgärderna som presenteras nedan är också viktiga för det kulturutbud som kommer svenska invånare till del.

3.2 Kulturlivets internationalisering

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Kulturlivets internationalisering	17	1:2.1	10 000	10 000	10 000	30 000
Summa			10 000	10 000	10 000	30 000

3.2.1 Vad innebär åtgärden?

Den globala ekonomin påverkas av flera stora störningar och samhällsutvecklingen till följd av efterföljande kriser har bidragit till en förändrad arbetsmarknad och förändrade förutsättningar för fria kulturaktörer att vara yrkesverksamma internationellt. Inflationens effekter gör också att kulturverksamheternas kostnader ökat väsentligt och den höga prisnivån förväntas bli varaktig. Omvärlden kommer därför fortsatt att anpassa sig till en lägre köpkraft, vilket ger ringar på vattnet även för kulturlivet (SKR 2023). Kulturrådet kan konstatera att det ansträngda läget, tillsammans med de utmaningar som redogjorts för under avsnitt 2.2, fortsatt försvårar det fria kulturlivets internationalisering, utbyten och samarbeten kommande budgetår. Anslag 1:2, ap. 1 bör därför tillföras 10 miljoner kronor årligen för att Kulturrådet ska kunna bidra till att kulturlivet fortsatt utvecklar kontaktnät och kan upprätthålla ett internationellt kulturutbud av hög kvalitet.

Åtgärden skulle möjliggöra för Kulturrådet att mellan 2025–2027 utforma och rikta särskilda satsningar mot det fria kulturlivets internationalisering och svensk kulturexport som kan bidra till ökade arbetsmöjligheter, ökade samarbetsytor och därigenom ökade intäktsmöjligheter för svenska kulturutövare och konstnärer. Inom den fria sektorn arbetar både grupper med kontinuerlig verksamhet och tillfälliga konstellationer. Insatserna avser att bidra till att svenska kulturutövare ska kunna verka och delta i internationella sammanhang och, genom ökad synlighet, möjliggöra för fler verksamheter att nå nya marknader och publik.

Kulturrådets bidragsgivning för det fria kulturlivets internationalisering riktar sig också mot organisationer och aktörer som stimulerar export för svensk konst och kultur. Förstärkningen innebär därför även att de "mellanled" av arrangörer som agerar förmedlare mellan konstnärliga utövare och den internationella arenan kan stärkas ytterligare. Arrangörerna är viktiga för en utveckling av flera konstområden och är i behov av omfattande resurser för att kunna hålla hög kvalitet. Den sammantagna åtgärden främjar konstens och kulturens utveckling, tillgänglighet och kvalitet.

3.2.2 Varför behövs åtgärden?

Ökade anslag för ändamålet ger Kulturrådet utrymme att bättre stärka förutsättningarna för det svenska kulturlivets internationalisering och utbyte. Det är kostnadskrävande att bedriva kulturverksamhet över hela världen. Det är därför väsentligt att konstnärer och arrangörer kan ta del av offentliga bidrag i större utsträckning för att kunna närvara på viktiga marknadsplatser, eller kunna anlita aktörer som kan utveckla den internationella delen av verksamheten. Med små ekonomiska

marginaler begränsas möjligheterna till långsiktig planering av verksamheter och det medför svårigheter att ta initiativ eller acceptera internationella inbjudningar. Det kan på sikt ha stor betydelse för det konstnärliga arbetet och den ekonomiska utvecklingen av verksamheter. Kulturrådets bidrag till internationella samarbeten och utbyten har därför en stor betydelse för området.

Internationalisering av flera konstområden är avgörande för att kunna synliggöra svensk konst och kultur av hög kvalitet även utanför Sveriges gränser. Åtgärden bidrar till att öka intresset för svensk kultur och därigenom främja kulturutbytet mellan Sverige och andra länder och göra svensk konst och kultur mer tillgänglig och relevant för en global publik. En ökad internationalisering ger också en större bredd i det kulturutbud som publiken i Sverige ges möjlighet att ta del av. Det fria kultur- livets internationalisering är därför viktig ur flera avseenden och det finns ett behov av ytterligare medel för att strategiskt föra ut svensk teater, dans, musik, musikdramatik, ljudkonst, bild- och formkonst, performance och cirkus av hög konstnärlig kvalitet och potential.

3.2.3 Hur bidrar åtgärden till politikens genomförande?

Den föreslagna åtgärden bidrar till utveckling i riktning mot de nationella kulturpolitiska målen genom att främja internationellt utbyte och samverkan, genom att bidra till alla möjligheter att delta i kulturlivet och genom att främja ökad konstnärlig kvalitet och förnyelse.

Åtgärden bidrar dessutom till näringspolitiska strategier och delmål. Kulturen är en viktig del av ett lands varumärke och bidrar till ökade möjligheter att sälja varor och tjänster utomlands.

3.2.4 Vad händer om åtgärden inte genomförs?

Gränsöverskridande utbyten är avgörande för utvecklingen av den konstnärliga kvaliteten. Om Kulturrådet inte ges utrymme att rikta särskilda satsningar mot internationaliseringen av det fria kulturlivet de kommande budgetåren blir konsekvenserna att den internationella räckvidden för svensk konst och kultur kan begränsas. Det i sin tur kan försvåra konstnärernas och arrangörernas möjlighet att vara yrkesverksamma och förhindra arbetsmöjligheter och intäktsmöjligheter som på sikt stimulerar självständighet.

Om ökade resurser inte tillförs finns också en risk att områdets infrastruktur påverkas negativt där kulturutövare och arrangörsledet kan förlora den dynamik och kvalitet som internationellt kulturutbyte ger både konstnärers arbete och det utbud som kommer invånarna till del. Om åtgärden inte vidtas förhindras dessutom viktiga kreativa utbyten och utvecklingen av en dynamisk och konstnärlig scen som kan dra nytta av internationella influenser och samarbeten.

3.3 Kreativa Europa

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Kreativa Europa	17	1:2.1	6 000	6 000	6 000	18 000
Summa			6 000	6 000	6 000	18 000

Kulturrådet är nationell kontaktpunkt för Kreativa Europa – EU:s ramprogram för de kulturella och kreativa sektorerna 2021–2027. Målet för Kreativa Europa är att skydda, utveckla och främja den europeiska kulturella och språkliga mångfalden och det europeiska kulturarvet. Programmet ska även öka de kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft och ekonomiska potential, särskilt inom den audiovisuella sektorn. Uppdraget handlar om att öka kunskapen om programmet samt att främja att svenska aktörer ansöker till programmet. Europeiska samarbeten ger publiken i Sverige möjlighet att i högre grad ta del av konst och kultur från övriga europeiska länder, och svenska kulturaktörer möjlig-

het att bygga upp kontaktnät, möta publik och vara verksamma i andra länder. Mot bakgrund av den aktuella situationen i Europa finns såväl kulturpolitiska som samhälleliga vinster av det djupgående kulturutbytet och samarbetet som sker inom Kreativa Europa. Det internationella kultursamarbetet är i dagens Europa kanske mer betydelsefullt än på länge (Kulturrådet 2023a, s. 18–19).

Tillgång till medfinansiering är en förutsättning för att kunna beviljas stöd inom delprogrammet Kultur inom Kreativa Europa. En stärkt statlig medfinansiering skulle kunna öka svenska kulturaktörers medverkan inom programmet. Det skulle i så fall även öka summan av EU-medel som kommer det svenska kulturlivet till del, och därmed medföra ett ekonomiskt mervärde. Osäkerheten kring möjligheterna att erhålla medfinansiering i Sverige är något som ofta har tagits upp av svenska organisationer som en faktor som minskar deras benägenhet att ansöka om EU-stöd (Kulturrådet, 2023a, s. 18–19).

Budgeten för nuvarande programperiod är dubbelt så stor jämfört med budgeten för den föregående programperioden för Kreativa Europa 2014–2020. Som vi lyfte i vårt budgetunderlag för 2023–2025 och i budgetunderlaget för 2024–2026 vill Kulturrådet i rollen som nationell kontaktpunkt för programmet bidra till att skapa så goda förutsättningar som möjligt för organisationer i Sverige att få del av de finansieringsmöjligheter som programmet erbjuder. Vi har därför skapat en särskild bidragsform som lanserades våren 2022 för att bidra till medfinansiering för de aktörer i Sverige som har beviljats EU-medel. En förutsättning för stöd inom Kreativa Europa är att organisationen själv kan bidra med egenfinansiering och det är brukligt att EU finansierar 60, 70 eller 80 procent av kostnaderna, beroende på projektets storlek. Att som kulturaktör ha en större säkerhet i att man kan beviljas medfinansiering som helt eller delvis täcker kravet på egenfinansiering kommer enligt dialog med sektorn att bidra till att fler vågar ge sig in i ansöknings- och förberedelseprocessen. Det kan på sikt leda till att fler kulturaktörer i Sverige också faktiskt beviljas stöd, och därmed att mer EU-medel kommer Sverige till del. Samarbeten inom EU har dessutom särskilda möjligheter att långsiktigt stärka de kulturella och kreativa branscherna i Sverige och deras möjlighet att nå ut internationellt, eftersom EU är en stor och närliggande marknad (Kulturrådet, 2023a, s. 10).

Den nya bidragsformen är öppen för alla verksamheter som har beviljats stöd från Kreativa Europas programområde Kultur eller från det sektorsövergripande programområdet. Cirka hälften av medlemsstaterna har någon form av medfinansiering och det finns ett stort intresse från andra länder för hur Sverige nu utformar det nya stödet. Kulturrådet har tidigare kunnat täcka behovet av medfinansiering genom de tillfälliga återstartsmedel som har tillförts av regeringen. Framåt i tiden krävs dock ett ökat anslag för att klara uppgiften. Under den förra programperioden beviljades omkring 15 samarbetsprojekt per år med svensk medverkan eller med en svensk aktör som sökande part. Söktrycket de senaste åren har ökat. Vår bedömning är att anslag 1:2, ap. 1 därför behöver tillföras 6 miljoner kronor årligen från och med 2025 för medfinansiering och administration av Kreativa Europa.

En nationell medfinansiering är en viktig komponent för att få kraft i arbetet. Vi bedömer att åtgärden kan komma att belysa värdet av internationellt utbyte och samverkan. Om vi har förutsättningar att möta det ökade söktrycket finns en möjlighet att öka finansieringen av svenskt kulturliv med stöd från EU.

3.4 Kulturhuvudstad 2029

Insats (tkr)	UO	AP	2025	2026	2027	Summa
Kulturhuvudstadsår 2029	17	1:2.1	6 000	8 000	10 000	24 000
Summa			6 000	8 000	10 000	24 000

3.4.1 Vad innebär åtgärden?

Med anledning av Europaparlamentets och Rådets beslut nr 445/2014/EU om inrättande av en unionsinsats för evenemanget europeisk kulturhuvudstad för åren 2020–2033 står Sverige som värdland för kulturhuvudstadsåret 2029 tillsammans med Polen. Kulturrådet har i uppdrag att ansvara för samordningen av det svenska värdskapet (Ku2022/01399). I uppdraget ingår att senast den 1 mars 2024 presentera underlag för behovet av statliga framtida ekonomiska insatser, innefattande finansiering av dessa, med anledning av det svenska kulturhuvudstadsåret (Prop. 2023/24:1 UO17, s. 32).

Åtgärden innebär att en föreslagen statlig finansiering om 85 miljoner kronor sprids över flera år för att kunna fördelas i ett tidigt skede och därmed stärka kommunens planering och genomförande. Huvuddelen av den statliga finansieringen behöver fördelas under 2028, inför genomförandet av kulturhuvudstadsåret 2029.

3.4.2 Varför behövs åtgärden?

Den statliga finansieringen av Kulturhuvudstadsåret 2014 var en tredjedel av totalbudgeten. Riksdagen anvisade i budgetpropositionerna för 2013 och 2014 totalt 75 miljoner kronor för kulturhuvudstadsåret som sedan fördelades av Kulturrådet. Vidare gav regeringen Tillväxtverket samt ett tjugotal statliga myndigheter och institutioner inom kulturområdet i uppdrag att samverka med och prioritera kulturhuvudstadsåret. Enligt Statskontoret var de statliga insatserna och den statliga finansieringen ett viktigt komplement till övriga insatser från kommun, region, EU och näringsliv. Statskontoret konstaterar i sin rapport att sent beslut om statlig medfinansiering ledde till osäkerhet och försvårade genomförandet av kulturhuvudstadsprogrammet för kommunen och kulturaktörerna (Statskontoret, 2015). Kulturrådet ser därför att statlig finansiering är avgörande för genomförande samt behöver börja fördelas i ett tidigare skede för en gynnsam planering inför kulturhuvudstadsåret 2029.

3.4.3 Hur bidrar åtgärden till politikens genomförande?

Kulturrådet ser att statlig finansiering av kulturhuvudstadsåret kan bidra till att stärka långsiktigt internationellt kulturutbyte och samverkan. Initiativet europeiska kulturhuvudstäder (ECOC) är utformat bland annat för att belysa rikedomerna och mångfalden av kulturer i Europa och synliggöra gemenskap i kulturyttringar. Den bärande tanken med kulturhuvudstadsåret är således att öka det kulturella utbytet i Europa och att bidra till att EU-ländernas invånare får ökad kunskap om varandra.

Statskontorets rapport kommer fram till att statligt finansierade aktiviteter under kulturhuvudstadsåret 2014 på flera sätt främjade de nationella kulturpolitiska målen och även i viss mån relevanta nationella tillväxtpolitiska och utrikespolitiska mål – däribland Sverigefrämjande i utlandet och till att öka kunskapen och intresset för Sverige i utlandet (Statskontoret, 2015).

3.4.4 Vad händer om åtgärden inte genomförs?

Om åtgärden inte genomförs kommer Kulturrådet inte att kunna påbörja förarbetet inför Kulturhuvudstadsåret 2029 från och med 2025, vilket kan leda till förseningar och svårigheter i genomförandet av evenemanget. Vidare kan bristen på tydlig statlig medfinansiering skapa osäkerhet och försvåra

viktiga myndighetssamarbeten i uppdraget. Det kan också påverka genomförandet av kulturhuvudstadsprogrammet för kommunen och kulturaktörerna, särskilt om statlig finansiering inte är säkrad i ett tidigt skede.

Om åtgärden inte genomförs kan det också påverka möjligheterna att främja de politiska målen för Kulturhuvudstadsåret, inklusive främjande av kulturell mångfald, internationellt kulturutbyte och samverkan. Dessutom kan det minska det långsiktiga bidraget till näringspolitiken och de ekonomiska fördelarna som kulturhuvudstadsåret kan generera.

3.5 Arctic Arts Summit

Insats (tkr)	U0	AP	2025	2026	2027	Summa
Arctic Arts Summit	17	1:6.1	1 000	0	0	1 000
Summa			1 000	0	0	1 000

I en tid då de geopolitiska förutsättningarna är i snabb förändring, påverkas den arktiska regionen särskilt. Arctic Arts Summit har därför blivit en viktig kulturpolitisk arena för den nordliga regionen. Arctic Arts Summit samlar representanter från arktiska länder och ursprungsnationerna i den arktiska regionen. På forumet samlas även beslutsfattare, administration, akademien och kultursektorn för att gemensamt diskutera utveckling och förutsättningar för den arktiska regionen.

Det finns en vilja att utveckla kulturpolitiken i regionen och hittills har toppmötena resulterat i såväl ökad fokus på regionen som kulturutbyten och utveckling. Toppmötena tjänar således till att stärka konst och kultur i den arktiska regionen och utveckla samarbete inom konst och kreativa branscher.

Det finns ett önskemål om att Sverige ska stå värd för nästa summit 2025. För att Sverige ska kunna stå värd för Arctic Arts Summit är det nödvändigt att svenska staten går in med 1 miljon kronor i finansiering samt ett politiskt engagemang på kulturpolitisk högnivå. Som framgår av avsnitt 2.4 är utrymmet för anslag 1:6 redan hårt ansträngt. Summan finns alltså inte att tillgå inom ramen för anslaget och Kulturrådet ser därför att ytterligare medel tillförs för att Kulturrådet ska kunna rikta särskilda medel till den region i landet som står för genomförandet.

4. Förslag till regeländringar

4.1 Ändringar i regleringsbrev

Stiftelsen Internationella Vadstena-Akademien finns utpekad i regleringsbrevet som mottagare av anslag 2:2 Bidrag till viss teater, dans och musikändamål. Om Region Östergötlands principöverenskommelse med Vadstena-Akademien ska bli verklighet så att Vadstena-Akademien blir del av de verksamheter som finansieras genom kultursamverkansmodellen måste den statliga finansieringen följa med, det vill säga att Kulturrådet fördelar dessa medel till Region Östergötland via kultursamverkansmodellen för vidare fördelning till Vadstena-Akademien enligt regionens framställan. För att göra detta möjligt krävs en ändring av skrivningen i regleringsbrevet så att Vadstena-Akademien inte längre utpekas som mottagare av anslag 2:2. Förstärkning bör i stället göras av anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet för ändamålet.

4.2 Förordningsändringar

4.2.1 Upphäv förordning (1995:1598) om statsbidrag till regional Kulturverksamhet

Kulturrådet anser att förutsättningarna att uppnå de kulturpolitiska målen förbättras, och att enskilda regionala kulturverksamheter sannolikt skulle gynnas, om förordning (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet upphävs. Det skulle innebära att samma förvaltningsmodell, det vill säga kultursamverkansmodellen, därmed gäller i hela landet och att det regionala ansvarstagandet för den samlade regionala kulturverksamheten skulle öka även i den region som i dag inte ingår i modellen.

Kulturrådet föreslår att en genomlysning av huvudmannskapet och fortsatt finansiering av vissa verksamheter genomförs innan förordningen upphävs.

4.2.2 Ändring av Förordning (2007:1435) om statsbidrag till internationellt utbyte och samarbete på litteraturområdet

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
<p>4 § Statsbidrag får ges till</p> <p>1. förlag eller teatrar för översättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till ett annat språk än originalspråket och för produktionskostnader i samband med översättningen av särskilt kostsamma verk, och</p> <p>2. anordnare av evenemang eller presentationer för internationell spridning av svensk litteratur och svensk dramatik samt för internationella utbyten. Sökanden ska bedriva näringsverksamhet. Förordning (2014:1523)</p>	<p>4 § Statsbidrag får ges till</p> <p>1. förlag, teatrar och agenturer, och</p> <p>2. aktörer som arrangerar professionell verksamhet inom litteratur och dramatikområdet, för översättning av svensk litteratur eller dramatik till ett annat språk än originalspråket, för produktionskostnader i samband med översättningen av särskilt kostsamma verk, för aktiviteter som främjar internationell spridning av svensk litteratur och svensk dramatik samt för internationella utbyten på litteratur- och dramatikområdet. Statsbidrag får lämnas endast till juridiska personer och enskilda näringsidkare.</p>
<p>6 § Statsbidrag får även ges till</p> <p>1. författare till svensk litteratur och svensk dramatik,</p> <p>2. författare stadigvarande bosatt i Sverige, och</p> <p>3. översättare av litteratur och dramatik till eller från svenska språket för deltagande i internationellt utbyte på litteraturområdet Statsbidrag får vidare ges till översättare för provöversättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till ett annat språk än originalspråket. Med författare likställs illustratör, bildkonstnär och fotograf när det gäller litteratur som till väsentlig del innehåller illustrationer, bildkonst eller fotografier.</p>	<p>6 § Statsbidrag får även ges till</p> <p>3. Översättare av litteratur och dramatik från svenska till andra språk för deltagande i internationellt litteraturutbyte, provöversättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till annat språk, samt för arrangemang av evenemang som främjar kompetensutveckling på området.</p>

4.2.3 Ändring av Förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser

Under 2023 genomförde Kulturrådet en översyn av ersättningsmodellerna för litteraturstödet, för att undersöka hur modeller som skapats för fysiska böcker är anpassade till dagens bokmarknad som alltmer domineras av strömmande ljudböcker och digitaliseringens effekter. Översynen har identifierat behov av ändringar i förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser, för att säkerställa ett ändamålsenligt stöd till kvalitet och mångfald i litteraturutgivningen.

I 6 § i förordningen (2010:1058) framgår att statsbidrag får ges för litteratur och kulturtidskrifter i såväl tryckt som elektronisk form. I 10 § framgår att den som mottar litteraturstöd ska tillhandahålla böcker för distribution. Eftersom det utifrån nuvarande system inte går att tillhandahålla digitala utgåvor för distribution är bestämmelserna i dessa två paragrafer inte förenliga. Det vore därför önskvärt om det i förordningen omformulerades så att kravet på att tillhandahålla böcker för distribution inte gäller för elektronisk litteratur.

5. Investeringar och lokalbehov

Covid-19-pandemin innebar att myndighetens hybrid- och distansarbete ökade. De förändrade arbets-sätten har medfört att det funnits behov att göra justeringar i myndighetens befintliga lokaler genom omgestaltning. Lån för omgestaltning medför kostnader för avskrivningar och räntor 2025–2027. Detta anges i tabell under avsnitt 6.5.

Kulturrådets hyresavtal löpte ut under 2023 och myndighetens förhandling har resulterat i en hyres-höjning vilken finansieras via förvaltningsanslaget.

6. Finansiella uppgifter

6.1 Översikt över verksamhetens finansiering

Kulturrådet föreslår följande finansiering för budgetåren 2025–2027, i 2024 års prisnivå. Förslagen baseras på beräknad anslagstilldelning enligt aviserade i nivåer i Hermes i februari 2024 med tillägg för de förslag som presenteras på sida 6.

Anslag (tkr)		Utfall		Prognos		Beräknat
		2023	2024	2025	2026	2027
UO 17 1:1.1	Statens kulturråd	73 436	75 261	97 571	93 644	82 881
UO 17 1:2.1	Allmän kulturverksamhet	143 903	105 143	170 143	172 143	174 143
UO 17 1:2.2	Alliansverksamheter	92 260	92 260	92 260	92 260	92 260
UO 17 1:2.9	Biblioteksverksamhet i hela landet	72 599	40 000	40 000	40 000	0
UO 17 1:2.11	Kulturskolor	96 417	100 000	100 000	100 000	0
UO 17 1:3.1	Skapande skola	201 004	176 464	176 464	176 464	176 464
UO 17 1:6.1	Regional kulturverksamhet	1 638 168	1 640 774	1 661 774	11 665 774	1 640 774
UO 17 2:2.1	Fria scenkonsten, arrangörer m.m	251 612	249 098	299 098	299 098	304 080
UO 17 3:1.1	Litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande	209 850	199 563	209 678	209 678	213 750
UO 17 4:4.1	Bild och formområdet	46 055	45 608	75 608	75 608	76 520

6.2 Avgifter som disponeras

	Utfall		Prognos		Beräknat
	2023	2024	2025	2026	2027
Övriga intäkter som disponeras (tkr)					
Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 075	500	500	500	500
Övriga inäkter som disponeras	13 170	12 265	3 000	3 000	3 000

Enligt 4 § avgiftsförordningen Intäkter av avgifter som tas ut med stöd av 4 § avgiftsförordningen (1992:191) avser i försäljning av informationsmaterial och att samarbetspartners blir fakturerade för sin andel av monterhyror vid bokmässor. Övriga intäkter som disponeras Kulturrådet erhåller bidrag från både inomstatliga som andra aktörer för tillfälliga uppdrag.

Under 2024 kommer Kulturrådet att erhålla medel för bland annat EU:s program Kreativa Europa, Fritidskortet och Konstnärlig frihet. Uppdrag med extern finansiering återkommer årligen, även om uppdragens inriktning kan variera.

6.3 Anslagskredit

Kulturrådet föreslår att en anslagskredit motsvarande 3 procent av tilldelade medel fortsatt ställs till myndighetens förfogande under 2025–2027 för samtliga anslag och anslagsposter.

6.4 Räntekontokredit

Behovet av räntekontokredit bedöms till 8 miljoner kronor för år 2025, vilket är en ökning från 2024 års nivå. Anledningen är att Kulturrådets juridiska processföring i domstol kan komma att generera höga utbetalningar för juristarvoden och rättegångskostnader. Förstudier för ett nytt systemstöd kan även innebära en belastning på räntekontot.

Kulturrådet har möjlighet att nyttja administrativa medel från sakanslagen för finansiering av verksamheten. Överföring av medel från SCR-konto och räntekonto sker månadsvis vilket kan innebära att räntekontot tillfälligt belastar kontokrediten. Behållningen på kontot prognosticeras lägre under 2025 beroende på att möjligheten till att finansiera verksamheten via de administrativa uttagen på sakanslagen har reducerats.

Räntekontokredit	Utfall 2023	Prognos 2024	Beräknat 2025
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	174	4 000	6 000
Minsta behållning på räntekontot under året	-	-	-
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	7 212	5 000	5 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	5 000	5 000	6 000
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	5 000	5 000	8 000

6.5 Investeringar och lån i Riksgäldskontoret

Kulturrådet föreslår en låneram för 2025 – 2027 om 10 miljoner kronor.

Planerade investeringar avser fortsatt utveckling av myndighetens digitala systemstöd och ärendehanteringssystem. Ett högre investeringstak kommande år ger förutsättningar att hantera eftersatta åtgärder inom befintliga uppdrag och att effektivisera verksamheten.

Bidragsgivningen genererar en omfattande mängd information som dessutom innefattar många personuppgifter, vilket också beskrivs under avsnitt 1. Informationen måste arkiveras enligt tillämpliga regler om digitalt bevarande därför är digital arkivering den mest ändamålsenliga arkivlösningen.

Verksamhetsinvesteringar 2024-2027					
Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Datasystem, rättigheter m.m.	280	2 961	1 500	1 500	5 000
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	1 036	300	200	200	
Byggnader, mark och annan fast egendom	2 060				
Övriga verksamhetsinvesteringar	2 247				
Summa verksamhetsinvesteringar	5 623	3 261	1 700	1 700	5 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	5 567	3 261	1 700	1 700	5 000
Summa finansiering	5 567	3 261	1 700	1 700	5 000
Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar					
Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
IB lån i Riksgäldskontoret	3 787	6 730	6 699	6 221	6 010
Nyupplåning	5 567	3 261	1 700	1 700	5 000
Amorteringar	-2 624	-3 292	-2 178	-1 911	-1 295
UB lån i Riksgäldskontoret	6 730	6 699	6 221	6 010	9 716
Beslutad/föreslagen låneram	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Ränteutgifter	-137	-135	-100	-90	90
Finansiering av räntor och avskrivningar					
UO 17 01 01 001 Statens kulturråd	2 760	3 427	2 278	2 001	1 205

6.6 Bemyndiganderamar och bemyndigande

Kulturrådet har i regleringsbrev för budgetåret 2024 ett beställningsbemyndigande om 45 000 tkr på anslag 1:6, ap. 1 Bidrag till regional Kulturverksamhet för budgetåret 2025. För anslag 3:1, ap. 1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter har Kulturrådet ett beställningsbemyndigande om 39 300 tkr för budgetåret 2025. I tidigare regleringsbrev har anslagens bemyndiganderamar varit tvååriga, vilket fortsatt är önskvärt för att Kulturrådet ska kunna bevilja bidrag med det tidsperspektiv som bidragsformerna kräver. Dels behöver Kulturrådet kunna besluta om tidsbegränsade utvecklingsbidrag enligt förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet från anslag 1:6, ap. 1, dels behöver Kulturrådet fortsatt kunna besluta om bidrag till utomnordiska språk från anslag 3:1, ap. 1.⁵

5. Bidraget beviljas innan böcker blivit färdiga och betalas ut retroaktivt när böckerna publicerats för att Kulturrådet ska kunna säkerställa att bidragets villkor efterlevts. En del böcker kan publiceras först året efter beslut om bidrag, och det är dessutom vanligt förekommande att redovisningsfristen behöver förlängas med anledning av oförutsägbara fördröjningar. Utgivningsverksamhet är svårt att bedriva med exakthet, i synnerhet i post-pandemiska tider. Ett tvåårigt bemyndigande inom anslag 3:1 är därför nödvändigt eftersom det inte är möjligt för Kulturrådet att beräkna när de beslut om översättningsstöd som vi fattar under 2024 kommer betalas ut. Dessa behöver därför kunna betalas ut under 2025 och 2026 för att bidraget ska vara ändamålsenligt och kunna bidra till de nationella kulturpolitiska målen.

Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräkn 2026	Beräkn 2027
17 01 02 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete					
Ingående åtaganden	12 548	9 200	86 000	-	-
+ Nya åtaganden	9 200	86 000	86 000	-	-
- Infriade åtaganden	-12 548	-9 200	-86 000	86 000	0
varav infriade åtaganden av utestående åtagande ÅR 2024	-	-	86 000	0	0
Utestående åtagande vid årets slut	9 200	86 000	86 000	-	-
Tilldelad/ föreslagen bemyndiganderam	75 000	86 000	86 000	-	-
Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräkn 2026	Beräkn 2027
17 01 06 Bidrag till regional kulturverksamhet					
Ingående åtaganden	0	0	45 000	-	-
+ Nya åtaganden	0	45 000	45 000	-	-
- Infriade åtaganden	0	0	-45 000	-30 000	-15 000
varav infriade åtaganden av utestående åtagande ÅR 2024	-	-	45 000	0	0
Utestående åtagande vid årets slut	0	45 000	45 000	-	-
Tilldelad/ föreslagen bemyndiganderam	45 000	45 000	60 000	-	-
Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräkn 2026	Beräkn 2027
17 02 02 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål					
Ingående åtaganden	170 126	170 256	183 000	-	-
+ Nya åtaganden	170 256	183 000	183 000	-	-
- Infriade åtaganden	-170 126	-170 256	-183 000	-183 000	0
varav infriade åtaganden av utestående åtagande ÅR 2024	-	-	183 000	0	0
Utestående åtagande vid årets slut	170 256	183 000	183 000	-	-
Tilldelad/ föreslagen bemyndiganderam	183 000	183 000	183 000	-	-
Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräkn 2026	Beräkn 2027
17 03 01 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter					
Ingående åtaganden	32 310	35 372	39 300	-	-
+ Nya åtaganden	35 372	39 300	39 300	-	-
- Infriade åtaganden	-32 310	-35 372	-39 300	-34 300	-5 000
varav infriade åtaganden av utestående åtagande ÅR 2024	-	-	39 300	0	0
Utestående åtagande vid årets slut	35 372	39 300	39 300	-	-
Tilldelad/ föreslagen bemyndiganderam	45 000	39 300	39 300	-	-

Budgetunderlag 2025–2027

Tkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräkn 2026	Beräkn 2027
17 04 004 Bidrag till bild- och formområdet					
Ingående åtaganden	20 000	19 800	35 000	-	-
+ Nya åtaganden	19 800	35 000	35 000	-	-
- Infriade åtaganden	-20 000	-19 800	-35 000	-35 000	0
varav infriade åtaganden av utestående åtagande ÅR 2024	-	-	35 000	0	0
Utestående åtagande vid årets slut	19 800	35 000	35 000	-	-
Tilldelad/ föreslagen bemyndiganderam	35 000	35 000	35 000	-	-

Referenser

- Bokstad, T. (2022).* Villkor för samisk kultur. En rapport från Viermie K och Kultur i norr.
- DIGG, Myndigheten för Digital Förvaltning. (2022).* En samlad analys av samhällets digitalisering. Dnr: 2023-0715.
- DIGG, Myndigheten för Digital Förvaltning. (2023).* Digitalisering för förvaltningsgemensam nytta. Erfarenheter och resultat från tvärssektoriell samverkan på tillsynsområdet. Dnr: 2023-3101.
- Europaparlamentets och Rådets beslut nr 445/2014/EU* om inrättande av en unionsinsats för evenemanget europeisk kulturhuvudstad för åren 2020–2033.
- Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2016/679. (2018).* Dataskyddsförordningen. SFS 2018:1175.
- Europeiska kommissionen. (2023).* Culture and democracy: the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy, and social cohesion. Lessons from international research.
- Johannisson, J. (2018).* Kulturpolitisk styrning och kulturpolitiska reformer i Sverige. I: Kulturpolitisk styrning. Ansvarsfördelning och reformer inom de nordiska ländernas kulturpolitik under 2000-talet. Kulturanalys Norden, 2018.
- Kulturanalys Norden. (2023).* Att bredda deltagandet i kulturlivet: Hinder och möjligheter.
- Konjunkturinstitutet. (2023).* Konjunkturläget i september 2023 – Hög inflation och stigande räntor urholkar hushållens köpkraft.
- Lindqvist, K. (2022).* Public Funding for Culture in Sweden. In Kulturanalys Norden (2022). Public funding for culture in Norway. Cultural policy in the Nordic welfare states: aims and functions of public funding for culture. (s. 113-132). Nord 2022:005. Nordic Council of Ministers 2022. <https://pub.norden.org/nordiskkultur fakta2022-01/#91731>
- Myndigheten för kulturanalys. (2022).* En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen, Rapport 2022:1.
- Myndigheten för kulturanalys. (2023).* Företagsstöd under pandemin – lärdomar inför framtida kriser.
- Myndigheten för psykologiskt försvar. (2023).* Det psykologiska försvaret.
- Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser. (2023).* Företagsstöd under pandemin – lärdomar inför framtida kriser.
- Nordisk Kulturfakta. (2023).* Kultursektorns återhämtning och förändring efter covid-19-pandemin.
- Nygren, T. (2021).* Bildning och utbildning emot desinformation. Digiteket. <https://digiteket.se/inspirationsartikel/bildning-och-utbildning-emot-desinformation/>
- Regeringen. (2010).* Strategi för att stärka barnens rättigheter i Sverige: Prop 2009/10:232.

- Regeringen. (2018).* En kommunal kulturskola för framtiden – en strategi för de statliga insatserna: Prop. 2017/18.
- Regeringen. (2018).* En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder: Prop. 2017/18:179.
- Regeringen. (2023).* Proposition 2023/24:1.
- Statens kulturråd. (2021).* MU-avtalet.
- Statens kulturråd. (2022a).* Budgetunderlag för Kulturrådet 2023–2025.
- Statens kulturråd. (2022b):* Kultursamverkansmodellen – Uppföljning av personal, ekonomi och aktiviteter 2021.
- Statens kulturråd. (2023a).* Budgetunderlag för Kulturrådet 2024–2026.
- Statens kulturråd. (2023b).* Jästen i modellen. En tematisk undersökning av kultursamverkansmodellen utvecklingsbidrag 2017–2021.
- Statens kulturråd. (2023c).* Möjligheter, utmaningar, metoder. Ett kunskapsunderlag om breddad rekrytering inom kultursektorn.
- Statens kulturråd. (2023d).* Statliga kulturutgifter i regionerna 2021–2022.
- Statens kulturråd. (2023e).* Kulturrådets årsredovisning för 2022.
- Statens kulturråd. (2023f).* Kris- och återstartsstöd till kulturen 2022.
- Statens offentliga utredningar (2021).* Från kris till kraft. Återstart för kulturen. SOU 2021:77.
- Statens offentliga utredningar. (2022).* Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher. SOU 2022:44
- Statens offentliga utredningar. (2023a).* Kultursamhället – en utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun. Betänkande av Kultursamverkansutredningen. SOU 2023:58.
- Statens offentliga utredningar. (2023b).* Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalningar, kväner och lantalaiset. SOU 2023:68.
- Statens offentliga utredningar. (2024).* Ett stärkt judiskt liv för framtida generationer – en nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025 – 2034. SOU 2024:3.
- Statskontoret. (2015).* De statliga insatserna för kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014, 2015:21.
- Statskontoret. (2019).* Förvaltningspolitik i förändring – långsiktiga utvecklingstendenser och strategiska utvecklingsbehov 2019/6-5.
- Statskontoret. (2023a).* När myndigheter ställer om – Erfarenheter av snabba omställningar.
- Statskontoret. (2023b).* Korrekta utbetalningar av statliga stöd till företag och andra juridiska personer.
- Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. (2023).* Ekonomirapporten, oktober 2023.

Sveriges riksdag (1990). Arkivlag. SFS 1990:982.

Sveriges riksdag. (2000). Förordning om årsredovisning och budgetunderlag. SFS 2000:605.

Sveriges riksdag. (2009). Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. SFS 2009:724.

Sveriges riksdag. (2010). Förordning om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. SFS 2010:2012.

Sveriges riksdag. (2018). Dataskyddslagen. SFS 2018:218.

Sveriges riksdag. (2018). Förordning om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. SFS 2018:1175.

Sveriges riksdag. (2018). Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. SFS 2018:218.

Sveriges riksdag. (2018). Lag om tillgänglighet till digital offentlig service. SFS 2018:1937.

Vinnova – Sveriges Innovationsmyndighet. (2021a). Regeringsuppdrag för ett strategiskt program för digital strukturomvandling. VR 21:05.

Vinnova – Sveriges Innovationsmyndighet. (2021b). Sveriges förutsättningar i den digitala strukturomvandlingen. Rapport VR 21:06.

**Bilaga 1. Förteckning av
Kulturrådets föreskrifter
1 januari 2024**

Statens kulturråds förteckning över gällande föreskrifter den 1 januari 2024 i Statens kulturråds författningssamling, KRFS, i enlighet med 18c§ författningssamlingsförordningen (1976:725)

Grundförfattning: Generell föreskrift (KRFS 2013:2) för Kulturrådets bidragsgivning

Bemyndigande: förordning (2012:516) om statsbidrag till det fria kulturlivet inom teater-, dans- och musikområdet, förordning (2012:517) om statsbidrag till kulturella ändamål, förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser, förordning (2007:1435) om statsbidrag till internationellt utbyte och samarbete på litteraturområdet, förordning (2007:1436) om statsbidrag till kulturell verksamhet i skolan, förordning (1998:1368) om statsbidrag till vissa utställare inom bild- och formområdet, förordning (1998:1370) om statligt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder, förordning (1996:1608) om statsbidrag till folkbibliotek och förordning (1982:502) om statsbidrag till konsthantverkskooperativ

Ikraftträdande: 1 januari 2014

Ändringsförfattning: KRFS 2018:5

Ändring: Fotnot 1 till 1 § ändras

Bemyndigande: Förordning (2018:1548) om statsbidrag till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet och Förordning (2018:66) om statsbidrag till folkbibliotek

Ikraftträdande: 1 januari 2019

Ändringsförfattning: KRFS 2021:3

Ändring: Fotnot 1 till 1 § ändras

Kulturrådet har föreskriftsrätt med stöd i förordning (2020:337) om statsbidrag till aktörer inom bildkonst, form och konsthantverk, förordning (2019:470) om statsbidrag till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet

Ikraftträdande: 14 oktober 2021

Grundförfattning: Föreskrifter (KRFS 2014:1) om litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

Bemyndigande: 7 § förordningen (2002:1091) om litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

Ikraftträdande: 1 mars 2014

Ändringsförfattning: KRFS 2014:1

Ändring: KRFS 2003:1 och 2003:3 upphör att gälla

Bemyndigande: 7 § förordningen (2002:1091) om litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

Ikraftträdande: 1 mars 2014

Kulturrådet
Box 27215, 102 53 Stockholm
Besök: Borgvägen 1-5
Tel: 08 519 264 00
E-post: kulturradet@kulturradet.se

© Statens kulturråd 2024
ISBN: 978-91-89748-25-5

kulturradet.se